

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 5 K). — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin rjev.

S prilogami:
Naš kmečki dom, Društvenik, Naša gospodinja

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu »Domoljuba«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu »Domoljuba«, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 40.

V Ljubljani, dne 6. oktobra 1910

Leto XXIII.

Liberalna stranka v pravi luči.

Za državnozbornske nadomestne volitve, ki se vrše 18. oktobra v novo-meško-belokranjskem okraju, se liberalci zelo prizadevajo in ponujajo ljudstvu za zastopnika učitelja Gangla, ki v družbi z nepotrjenim bivšim ljubljanskim županom prireja po Dolenjskem shode.

Kdo pa sta ta Gangl in Hribar, ki se belokranjskemu ljudstvu tako vsiljuje? Kaj pa ta dva moža predstavljata in v čegavem imenu govorita?

Oba sta člana liberalne stranke in Gangl kandidira na njenem programu. Gangl želi, da bi ga dolenjsko ljudstvo poslalo v državni zbor zastopat liberalna načela in osrečit domovino s programom liberalne stranke. To je tista njegova edina zasluga, zavoljo katere naj bi Belokranjci svoj državnozbornski mandat poverili njemu.

Zelo neumen mora biti danes tisti, ki misli, da naše slovensko ljudstvo res nima drugega opravka, kakor da bi v državni zbor pošiljalo liberalce. Če bi se šli poslance igrati, no potem bi morebiti res Gangla naredili za državnega poslanca ali celo še za ministra, ampak volitve v parlament niso nobena predpustna burka.

Liberalna stranka postavlja kandidata za Belo Krajino! Tista liberalna stranka, ki je politiko tako zavozila, da je danes popolnoma v kot potisnjena in nima niti na ljubljanskem rotovžu več besede, tista liberalna stranka, ki je zraven tega še tako razdrta in needina, da je razpadel celo že njen izvrševalni odbor in se njeni voditelji med seboj koljejo!

Liberalci v Ljubljani so se razcepili v »starine« in »mladine«. Ti se medseboj pač dobro poznajo. In zdaj,

ko se pripravajo, si mečejo drug drugemu v obraz svoje grehe. Tako očitajo starini mladinom, da v »Slovenskem Domu« — listu, ki ga liberalci največ trosijo na kmete — samo grdo in obrekljivo napadajo, tako da niso pred njegovimi lažmi niti liberalci sami varni, mladini pa so nato starinom odgovorili, da »vse ljudi le po sebi merijo«, da »poznajo le kšeft« in da so kratkomalo starini vsi same »podle duše«!

Ali naj zdaj naši Belokranjci zato volijo za stranko, ki sestoji po lastnih besedah liberalcev, iz podlih duš, za stranko, pri kateri se po zatrdilu liberalcev samih gre le za kšeft in koje časopisje po sodbi njenih lastnih pristašev le laže in obrekuje?

Gangl razklada ljudem svoj liberalni program in ga hvali, kako bo po njem delal in kako vestno liberalci sploh opravljajo svoje dolžnosti kot poslanci. Liberalci v Ljubljani pa sodijo o tem drugače. 25. septembra se je vršila v Ljubljani seja najožjih zaupnikov liberalne stranke in pri tej seji so ti najožji zaupniki stranke izročili voditeljem Tavčarju, Trillerju in Hribarju spomenico, v kateri dobesedno pravijo, da »strankini zastopniki ne vrše svojih dolžnosti niti v najvažnejših zastopih kot je deželni šolski svet in deželni odbor«, da so nadalje »postopali vedno samolastno brez ozira na program«, da ti voditelji »soglasno sprejetih želja in sklepov strankinih zaupnikov sploh niso niti v pretres jemali« in da »vodstvo stranke vobče razpada«.

Zdaj pa hodi po deželi Gangl in Hribar priporočat kandidaturu stranke, koje zastopniki po izjavi njenih lastnih najožjih zaupnikov svojih dolžnosti niti v najvažnejših deželnih zastopih ne izpolnjujejo! Najožji zaup-

niki liberalne stranke v Ljubljani ne marajo za te ljudi, Belokranjci naj jih pa volijo!

Liberalni ljubljanski deželnozbornski poslanec dr. Oražen je ta teden iz stranke izstopil, odložil svoj mandat in izjavil, da v tej stranki ne mara in ne more več biti, ker stranka v deželnem zboru nič ne dela! Liberalni poslanci iz svoje stranke izstopajo, Belokranjci naj pa vanjo pošiljajo nove!

Mladini pa, ki starinom vse te lepe reči očitajo, niso sami nič boljši. Mirno so morali požreti, ko jim je starinski vodja liberalne stranke jasno črno na belo v »Narodu« dokazal, da so »Zvezo slovenskih zadrug« popolnoma zavozili, da je blizu polomu in da bi bili tudi Družbo svetega Cirila in Metoda kmalu spravili na boben.

Pa to ni zadosti: liberalci imajo še tretjo stranko v svoji sredi: najmlajšo, to so dijaki! Ti izjavljajo v zadnjih »Naših Zapiskih«, da tako starini kakor mladini smrdé in da so drug drugega popolnoma vredni. Pravijo, da so mladini svojčas sklenili s starini pogodbo, glasom katere so enega starina izvolili v odbor Družbe sv. Cirila in Metoda, zato so pa morali starini mladinom prepustiti dve profesorski mesti na ljubljanski višji dekliski šoli. Ko pa starini niso imeli več mest oddati, so se mladini uprli. Zmanjkalo je prostora pri koritu: to je vzrok boja med liberalci. »Kakor so peli starini, tako čivkajo mladini,« piše mladi liberalni študent v »Zapiskih«. Zdaj pa pridejo in prosijo Belokranjce, naj jim mandat dajo!

Hribar, ki je hodil na Dolenjsko kazat Gangla, je dejal na svojih shodih, da bo liberalna stranka uredila gospodarstvo dežele. Mož naj bi bil rajši, ko je še bil župan v Ljubljani, uredil gospodarstvo na magistratu.

Sam liberalci Ploj je pred sodiščem izpovedal, da so se liberalci razpusta ljubljanskega občinskega sveta posebno zato bali, ker mestne finance niso v redu, in dokazalo se je tudi res, da sta se vseučiliški in ubožni fond rabila za druge namene, tako da sta se posušila. Gospodarstvo liberalne stranke je bilo tako, da so Ljubljanci jedli od podgan oglodano meso, in kakšen gospodar je posebno župan Hribar, to dokazuje med drugim tudi hotel Tivoli, ki stane drage tisočake, je pa zidan tako, da stoji v kletih voda in ga bodo morali prezidati ali pa zapreti.

Kar pa se Gangla samega tiče, ni vredno še veliko govoriti. Liberalni učitelj slovenskega krščanskega ljudstva pač ne bo nikoli zastopal. On je tisti, ki je poslal na Dunaj ministrstvu spomenico, da ne sme odobriti sklepa kranjskega deželne zboru, da naj bodo v krajnih in okrajnih šolskih zastopih zastopani tudi kmetje, ki za šolo plačujejo ogromne davke. Gangl je tisti, ki je glasoval zoper lovski zakon, Gangl je tisti, ki je glasoval zoper razširjenje volivne pravice za kmečke občine, Gangl je tisti, kojega »Učiteljski Tovariš« napada teden za tednom krščanski značaj šole in hvali Francosko ter želi, da bi se tudi pri nas vera spodila iz šole in podivjala mladina. Zato naj Gangl gre po glasove k Francozom, ne pa v Belo Krajino!

Belokranjci že zdavnaj vedo, kaj jim je storiti. Moža stranke, ki je kriva, da je bila Bela Krajina ves čas, ko so bili liberalci s svojim baronom Heinom in Nemci na vrhuncu, zanemarjena, da ni stekla po njej ne cesta, ne železnica, moža stranke, ki je kmeta proglasila za zarobljenca, Belokranjci ne bodo volili. Vsak pameten in razsoden mož, ki zna z lastno glavo misliti in vidi, kako je bila S. L. S. tista, ki se je prva zavzela za Belokrajino, bo vedel, komu bo poveril častno in težavno nalogo, da ga zastopa v državnem zboru. V tem oziru ni naše ljudstvo več potrebno pouka. Treba je le, da 18. oktobra združimo na našega kandidata Evgena Jarca toliko glasov, da si propadajoči in razdrti liberalci sploh ne bodo več upali nastopiti med našim ljudstvom s svojimi preležanimi ostanki!

Volitev na Dolenjskem.

VOLIVCI V NOVOMEŠKEM SODNEM OKRAJU IN V BELI KRAJINI!

Dne 18. oktobra Vam je stopiti na volišče. Odločitev Vam ne bo težka. Kar je pošteni in dosledni ljudsko-zavedni mož v novomeškem sodnem okraju in v Belikrajini, združili bodo svoje glasove na kandidata Slovenske Ljudske Stranke, ki je vedno zvesta zastopnica kmečkih koristi. Noben pošteni mož ne more glasovati za kandidata stranke, ki je v deželnem zboru nasprotovala vsem predlogom, ki so

jih stavili poslanci Slovenske Ljudske Stranke v korist kmeta, noben zaveden mož ne more glasovati za liberalnega kandidata, ki je glasoval z liberalci proti predlogom v korist kmeta. Mož, ki bo delal za Vas, je kandidat Slovenske Ljudske Stranke

EVGEN JARC, deželni odbornik v Ljubljani.

Liberalni kandidat nima nikogar za seboj, liberalna stranka razpada na vseh koncih in krajih, njeni prvi možje se v svojih listih med seboj psujejo z lenuhi, tudi v mestih ji že obračajo hrbet. Naš kandidat Evgen Jarc pa ima za seboj veliko in močno Slov. Ljudsko Stranko, vse naše državne in deželne poslance, stranko, ki ima deželno gospodarstvo v rokah in po kateri edino je mogoče kaj doseči. Vsak razumen mož torej vé, kaj mu je storiti. Vsi napišite na svoje glasovnice

EVGEN JARC, deželni odbornik v Ljubljani.

Vsi kot en mož na volišče, vsi za vedno zmagujočo zastavo Slovenske Ljudske Stranke, na kateri je zapisano: »Ljudstvu pravico!«

**Vsi za Slovensko Ljudsko Stranko,
Slovenska Ljudska Stranka pa za Vas!**

• • •

SIJAJEN SHOD S. L. S. V STAREM TRGU PRI POLJANAH.

Ni še dolgo od tega, odkar so liberalci v Starem Trgu pri Poljanah naše poslance psovali, ometavali z gnjilimi jajci in jim mačjo godbo napravljali. Razmere so se pa temeljito spremenile; ljudje uvidevajo, da naši poslanci v prid kranjskemu kmetu res delajo; kar bi bilo pred nedolгим časom nemogoče, se je včeraj dogodilo v Starem Trgu.

V soboto popoldne se je peljal deželni odbornik profesor Evg. Jarc čez Kočevje v Stari Trg. Že na potu so ga pozdravili v prijazni vasici Brezovica odlični možje iz Predgrada in Starega Trga in drugi. Bili so med drugimi gospodje: župan občine Dole Jonke, Rade, Butalo, Pavel Majerle in so izrazili svoje veselje, da morejo pozdraviti v svoji sredi kandidata S. L. S. V več vozeh so se nato odpeljali proti Staremu Trgu. Pred Predgradom je bil napravljen slavalok z napisom: Živel bodoči poslanec S. L. S., na drugi strani pa: Živela S. L. S.! Da ima naša stranka v tem okraju res požrtvovalne možje, priča dejstvo, da je g. Butalo izvršil neko naročbo od g. prof. Jarca, za katero je potreboval celo noč in se je še-le proti jutru domov vrnil. Liberalni kandidat Gangl je pred štirinajstimi dnevi zboroval v Starem Trgu na nekem dvorišču. Zato so pa naši možje sklenili, da se mora naš shod vršiti javno na najlepšem kraju pred cerkvijo. Zbralo se je na shodu nad 600 ljudi, med njimi čez 300 zavednih mož; navzoči so bili vsi župani starotrške okolice, pa

tudi g. župana iz Starega Trga smo videli.

Ob 11 uri je otvoril shod g. Kregar in razložil pomen shoda. Nato nastopi kandidat g. profesor Jarc, burno pozdravljen od vseh strani. Zahvalil se je za lep vsprejem in povdarjal, da je prav, da se može v tako lepem številu zborovanja udeležujejo; on hoče stopiti v stik z volivci, da izve njih potrebe in želje. Pred štirinajstimi dnevi je tukaj v Starem Trgu nastopil liberalni kandidat Gangl. Po poročilu »Slovenskega Naroda« je tako milo govoril, da so se ljudje kar jokali (splošen smeh). Mogoče je to, ker je g. Gangl pesnik in piše povesti. Jaz nisem ne pesnik, pa tudi povesti ne pišem, pač pa mislim, da smem reči, da sem kot poslanec vedno svojo dolžnost storil. In to je glavna stvar! Čudim se, da so se liberalci vrgli na ta okraj, ko imajo doma v Ljubljani med sabo same preklarije. Nadalje pobija laži, katere trosijo liberalni agitatorji po Beli Krajini, češ, da je naša stranka kriva, da Hribar ni bil potrjen. Nato je opomnil g. kandidat prof. Jarc, da so se v nekem zakotnem listu v zadnjem času trdile dve laži. V prvi se trdi, naj belokranjski može volijo pri nadomestni državnozbornski volitvi njihovega rojaka Gangla, ne pa tujca Jarca. V novomeškem kapitelju, v krstni knjigi se vsakdo lahko prepriča, da sem rojen v Novem mestu in da so moji starši kmečkega pokolenja novomeške okolice.

V Starem Trgu, tukaj v Vašem kraju, — je nadaljeval gosp. kandidat profesor Jarc — je bila upravičena nevolja. Obljubovalo se je vedno, a storilo se ni nič. O Vaših cestah, katere se sedaj gradijo, se je govorilo že pred 30 leti. Dobil sem akt v deželnem odboru, datiran z letom 1884. Takrat pa so imeli liberalci z Nemci deželne vaje v rokah in tem se imate zahvaliti, ako se za Vas in pri Vas ni ničesar storilo. S. L. S. ima sedaj približno tri leta večino v deželnem odboru. Stori se je, kar se je dalo v tem kratkem času: storili pa bodemo tudi kolikor mogoče za Vaš okraj. Nasprotniki agitirajo, da so se ceste začele graditi samo radi volitev; kakor hitro pa bodo volitve končane, se bo z gradnjo cest prenehalo. To je laž. Gosp. Lončarič je prevzel ceste, podpisal pogodbo, da ceste do meseca julija prihodnjega leta popolnoma izgotovi. Kdor pa pozna gospoda Lončariča, vé, da je še zmerom držal besedo in da jo bo tudi v sedanjem slučaju. Pri tem se mora pa še nekaj pribiti, da spoznate Vaše prijatelje. Radi Vaših cest je deželni odbor vprašal črnomaljski cestni odbor in zahteval, naj cestni odbor svojo izjavo pošlje v teku petih dni. Več Starotržanov je naprosilo znanca g. Mazzele, naj se gotovo udeleži odborove seje črnomaljskega cestnega odbora, čigar član je. Gosp. Mazzele je tudi obljubil, da se gotovo dotične seje udeleži. A kdo ni bil pri seji, da bi se bil zavzel za Vaše

ceste? To je bil g. Mazzele. Mož je svojim prijateljem tukaj v Starem Trgu obljubil, da se bo udeležil seje, ali besedo je snedel. (Ogorčenje med možmi in slišale so se razne pikre opazke.)

Gosp. profesor Jarc se je nato temeljito bavil z vprašanjem belokranjske železnice. Poudarjal je, da je bil z gospodom deželnim glavarjem Šukljjetom v železniškem ministrstvu, koder se jima je zagotovilo, da se železnica prav gotovo gradi. Železnica bi se bila že gradila, denar je bil že pripravljen, vendar se je porabil za vojaške namene ob času aneksije Bosne in Hercegovine. Govornik je nato poudarjal, da sta z deželnim glavarjem Šukljjetom na Dunaju intervenirala na merodajnem mestu tudi, da bi država dala podporo za zgradnjo cest v Beli Krajini. Vlada je dala in hoče še dati velike vsote za gradnjo cest v Dalmaciji, zakaj bi ne dala tudi za Belo Krajino, katera je ravno tako potrebna.

Gospod kandidat profesor Jarc je poudarjal, da bo v deželnem zboru sklenjen tudi cestni zakon, in sicer tako, da se ne bo tako godilo, kakor sedaj, ko je moral dr. Lampe k seji črnomaljskega cestnega odbora priti, da so se Vaše ceste sploh v pretres vzele. Govornik je odločno poudarjal, da S. L. S. ni maščevalna stranka, to se vidi na tem, da akoravno so dr. Lampeta v Starem Trgu pred nekaj časom psovali, obmetavali z jajci in ropotali, vendar se on ni maščeval, kar bi se bil lahko, marveč je ravno dr. Lampe kot referent v cestnih zadevah toplo priporočal Vaše ceste, da se grade.

Gospod deželni odbornik profesor Jarc bavil se je potem tudi o vodovodu, kateri naj bi bil speljan po Starem Trgu in okolici. Ako se napravi in uresniči prvotni projekt, bo veliko vzdržavanja. Treba bo s strojem iz Kolpe dvigati vodo itd. Vzdržavanje te naprave bo stalo več tisočakov vsako leto. Deželni odbor pa ima veliki projekt, veliki vodovod Ribnica—Kočevje. Za premisliti bo, ako bi ne bilo pametneje kar ta nameravani vodovod potegniti naprej na Stari Trg in okolico, ker bi na ta način odpadli vsi vzdrževalni stroški. O tem se bodo občine svoj čas imele izreči in takrat bo odločilno. Tudi pri Vas treba še več cest zgraditi, pred vsem cesta Radence—Lušice. Nadalje se je g. kandidat bavil z desetmilijonskim posojilom in z denarjem, ki ga bo država prispevala. Naglašal je tudi, da bo deželni zbor tudi sklenil zakon za prisilno zavarovanje proti požaru, za zavarovanje živine itd. Predlog za deželno zavarovalnico je že star, vendar pod liberalnim gospodarstvom stvar ni prišla naprej, ker je oviral vedno Hribar, ker se je bal, da bi banka »Slavija«, katere ravnatelj je ravno Hribar, preveč ne izgubila, s tem pa izgubil tudi Hribar svoje dohodke pri »Slaviji«. Tako so liberalci vedno deželno zavarovalnico odrivali. Zavarovanje bo prisilno in najbolje bo, ako se vpelje, da bodo kmetje že kar pri

davkih plačevali prispevke. (Splošno odobravanje.)

Sola je tudi potrebna. Dandanes kmetu ne zadostuje, je poudarjal prof. Jarc, ako se nauči samo nekoliko pisati in brati. Vsak kmet mora dandanes napredovati, treba mu je, da izve o umetnem gnojilu, da se pouči o modernem gospodarstvu itd. Učitelji naj bi učili bolj praktično, kakor dosedaj, sadjerejstvo, živinorejstvo itd. Tudi za ženske bo treba vpeljati, da se bodo že v šoli učile gospodinjsva.

Gospod profesor Jarc dotaknil se je tudi draginje in poudarjal, da so ravno prekupci krivi sedanje draginje, zlasti v večjih mestih, koder imajo vso kupčijo židje v rokah. Pozival je navzoče, da naj pošiljajo svoje sinove v zadružno šolo, da se tudi tam izobrazijo o zadružništvu itd.

Kandidat Jarc je govoril potem o nujnosti verskega prepričanja ter poudarjal, da je človek, ki nima vere, podoben živali.

S. L. S. hoče, da bi se vsem dobro godilo, ne tako kakor liberalci, ki bi radi, da bi se samo par liberalnim močtem dobro godilo. Končno je poudarjal gospod profesor Jarc, da sta vera in narodnost vzor belokranjskega ljudstva, katera vzora sta tudi last Slovenske Ljudske Stranke in da se bo to ljudstvo še tesneje priprijelo te stranke. Belokranjska železnica bo pa, ko bo tekla, in to bo kmalu, prepodila vse tiste liberalne megle, katere se sedaj še vlačijo po lepi Belokranjski. Govoru g. prof. Jarca je sledilo burno odobravanje in živio-klici. Navdušenje je bilo tako, da gospod župan Jonke občine Dol dolgo ni mogel izpregovoriti. Ko se je navdušenje poleglo in je nastal mir, se je župan Jonke v jedrnatih besedah zahvalil v imenu vsih okoliških županov starotrške okolice kandidatu profesorju Jarcu za njegov govor in pojasnila ter je pozival navzoče, naj pridno agitirajo, da dobi kandidat Jarc čim več glasov. Kakor iz enega grla so zadoneli klici: Živio naš kandidat profesor Evgen Jarc, živela Slovenska Ljudska Stranka! — in v splošnem navdušenju se je zaključil shod. Ljudstvo se je po shodu veselo razšlo, povdarjajoč, da toliko nas še ni bilo skupaj na shodu v Starem Trgu, kakor to pot. Videlo se je, da vse liberalne spletkarje ne pomagajo nič, ljudstvo se zaveda in se vedno bolj oklepa Slovenske Ljudske Stranke.

• • •

Gangl in davek na vino. Med drugimi laži, ki jih trosijo sedaj ob času volitev liberalni listi, spada tudi ta, da so se zavzemali klerikalni poslanci za davek na vino. Znano je, da je finančni minister Bilinski — znani prijatelj Hribarjev in slovenskih liberalcev — ko je iskal denar za prazne državne blagajne, prišel na misel, da bi obdavčil tudi vino, tisto vino, ki ga prodajajo kmetje. Proti temu so se uprli naši poslanci takoj odločno. Ravno de-

želni odbornik Jarc je govoril proti temu odločno na nekem shodu v Beli Krajini. V seji 28. decembra lanskega leta so stavili naši poslanci nujni predlog, naj deželni zbor protestuje proti temu davku. V seji 11. januarja letošnjega leta je bil sprejet predlog, da deželni zbor protestuje najodločneje zoper nameravano razširjenje davka na vino. Sprejeta je bila tudi resolucija, da naj bi se dovolilo prodajati vinogradnikom lastni pridelek v količinah čez 25 litrov brez vsake užitnine. Sprejeta je bila tudi druga resolucija, da naj pospešuje državna oblast prodajo vina s podporo vinogradniških zadrug, z znižanjem voznine na železnicah in z ugodnimi carinskimi pogodbami. V debati se je pač oglasil za ta predlog naš poslanec Matjašič, Gangl pa je — molčal. Sedaj si pa lasti zasluge in blati po krivici svoje tovariše poslance. To je tako kot v basni o sraki in pavovem perju.

Pobožni Gangl. Gangl se poteguje tudi za molitev, globoko je veren in ves gori za Stvarnika in Kristusa. A kaj, ko mu nihče ne veruje. Nad njegovo pobožnostjo se še belokranjski liberalci zgražajo. Ko je umrl njegov oče, je dal tiskati pobožni sin obsmrtnice brez križa, brez oznanila maš za pokojnikovo dušo itd., sploh brez vsakega verskega značaja. Na shodih je pa veren kristjan in če zazvoni poldne, se pobožno odkrije. Kaj ko bi ga volivci kdaj pozvali, naj naprej moli angeljevo češčenje?

Gangl in zajec. V deželnem zboru kranjskem so naši poslanci dosegli, da je bil sprejet lovski zakon, ki med drugim dá kmetu prostega velikega škodljivca zajca. Tisti pa, ki je glasoval proti novemu lovskemu zakonu in je imel več ljubezni do zajca kot do kmeta, je bil Engelbert Gangl. To je res lep »mož dela« za kmeta. S tem je liberalni kandidat Gangl najbolje pokazal, da je v mestni družbi popolnoma pozabil na svoje rojake. Mi pa pravimo: kdor celo pri takih predlogih, kot je bil lovski zakon, ne čuti, da se mu je treba postaviti na stran zatiranega kmeta, tak ni za poslanca našega zavednega ljudstva. Zato volivci, poskrbite, da bo tekel 18. oktobra Engelbert Gangl z bojišča kot zajec! Če so mu bili v deželnem zboru zajci ljubši kot kmetje, naj gre poslanit med zajce!

Povejte vsem svojim znancem in prijateljem, da je sedaj uvedena na Kranjskem volivna dolžnost, da mora vsak volivec na volišče, ker sicer zapade denarni kazni. Natančno preberite tozadevne postavne določbe, ki bodo natisnjene na poverilnicah, ki jih sprejmete. Vsi se zavedajte, da s tem, da volite dobrega poslanca, našega kandidata Evgena Jarca, storite dobro delo sebi in svoji občini, ker dober poslanec bo za vas deloval. Od moža do moža to pojasnjajte, dne 18. oktobra pa vsi navdušeno na volišče za kandidata Slovenske Ljudske Stranke!

Političen pregled

Kakor vedo poročati listi, je **parlamentarno delo** po najnovejšem tako razdeljeno, da je odločeno deželni zborom naše državne polovice, da zborujejo le-ti najkasneje do 31. vinotoka. Državni zbor se pa snide že 4. listopada.

O DEŽELNIH ZBORIH

bo bravce »Domoljuba« zanimalo zlasti o onih, v katere pošiljajo svoje zastopnike Slovenci. Kranjski deželni zbor se snide 5. t. m. Štajerski deželni zbor ne more delovati radi opravičene obstrukcije slovenskih poslancev. Kako so bili slovenski, posebej poslanci V. L. S. združeni v »Slovenskem klubu«, je bravcem »Domoljubovim« gotovo že znano. Sredi minulega tedna so se vršila pogajanja zastopnikov vseh deželnozborskih klubov v svrhu omogočenja delozmožnosti štajerskega deželnega zbora. Ker je izvolila ohola nemška večina trdovratno vztrajati pri svojih štajerskim Slovencem in slovenstvu, zlasti slovenskemu šolstvu naravnost pogubnih težnjah in nakanah, so izjavili vrli in neustrašeni, vitežko zvesti narodni boritelji, da tudi oni ne odnehajo od svojih popolnoma upravičenih zahtev. Tako so postala pogajanja brezuspešna, zasedanje štajerskega deželnega zbora pa onemogočeno in bo torej zaključeno. Ni pa še znano, ali vlada deželni zbor tudi razpusti. Našim poslancem se zadnjega ni treba najmanj bati, ker je mogoče, da jih po novih deželnozborskih volitvah odpošlje štajersko naše ljudstvo namesto dosedanjih dvanajst poslancev v boj za svoje pravice trinajst poslancev. Štajersko slovensko ljudstvo pritrjuje na vseh naših shodih delovanju naših vrlj poslancev in jim izraža na sijajno obiskanih shodih z navdušenjem svoje neomajno zaupanje: dokaz, da so poslanci V. L. S. res pravi ljudski zastopniki, ki ne poznajo samo potrebe in zahteve našega ljudstva, ampak tudi vsikdar zvesto in odločno zastopajo in branijo.

OGRSKI DRŽAVNI ZBOR

se je sešel sredi preteklega tedna. O njegovih nalogah, ki jih ima rešiti v tekočem zasedanju, je »Domoljub« že pisal pred tedni. Sedaj povzamemo le kratko. Eno prvih činov ogrskega državnega zbora bo izvolitev zastopnikov v delegacije, ki začno letos zborovati 12. vinotoka. Ogrski državni zbor pa mora izvršiti tudi še veliko drugega važnega dela. Razpravljati mu bo o proračunu za leto 1911 in proračun požre pri razpravah dokaj časa, predno je rešen. Koncem leta 1910 poneha tudi bančna skupnost, treba bo bančno predpravico (privilegij) obnoviti, ako to ne bi šlo, pa jo vsaj za nekaj časa podaljšati. Kakor znano, bi Mažari kaj radi dobili svojo banko, da bi imeli ta-

ko en dokaz več za svojo državno samostojnost. Pa ker je sedanji ministrski predsednik ogrski, Khuen Heder-vary, za skupno banko, je gotovo upati, da bo vladna večina za enkrat tuji še zanjo. Ker vsebujejo tudi ogrske državne blagajne — pajčne in sušo, bo moral gledati ogrski državni zbor tudi, kako preskrbi državi dohodkov. Ogrski finančni minister namerava zato vpeljati nove monopole. Državni zbor ogrski bo pa moral tudi še rešiti trgovinsko pogodbo s sosedo Srbijo, nagodbo s Hrvaško in pa končno tudi še — volivno reformo. Kako si bodo hoteli nikdar zadovoljivi Mažari, ko bodo morali vse ravnokar naštete naloge, ki jih ima v sedanjem zasedanju izvesti ogrski državni zbor, tudi rešiti, pridobiti od cesarja novih narodnostnih koncesij, zlasti glede ogrskega vojaštva, po katerem tako vroče želi in hrepeni vsako zvesto mažarsko srce, o tem bo »Domoljub« po možnosti točno sporočal.

KULTURNI BOJ NA ŠPANSKEM.

Španski ministrski predsednik — prostožidar Canalejas je ukazal, da zapro 1. oktobra s pomočjo orožnikov 34 samostanov. Pa to mu še ni dovolj, zato hoče 15. oktobra zatvoriti še 70 samostanov. To dejanje pa je spravilo vse katoliške Špance odločno na noge, da burno protestirajo na velikih shodih zoper tako počenje Canalejasovo. Povsod na Španskem je zavladal odločen odpor proti brezverski vladni politiki, vsak pošten, veren Španec nastopa z vso svojo močjo v obrambnem boju za vero in Cerkev. To odločno in ogromno protestno gibanje mora pripraviti Canalejasu padec na vsak način, zlasti, ker treba obvarovati tudi državo, ki jo hoče sedanja vlada z 1500 milijonskim posojilo spraviti na rob propada.

KONGRES NARODNO - EGIPČANSKE STRANKE,

ki ima namen, osvoboditi Egipt angleške nadvlade in varstva, se je izvršil v Bruslju. Imel bi se bil vršiti v Parizu, a ga je francoska vlada prepovedala, ker ima ta stranka veleslamske težnje in pa, ker je začela v Alžiru in Tunisu protifrancosko agitacijo. Kongres je otvoril Egipčan Mohamed Farid-bej, se najprej zahvalil belgijskemu ljudstvu za gostoljubni sprejem ter nato v daljšem govoru obrazložil pritožbe zoper angleško vlado. Zahteval je, naj Angleška ostavi Egipt. Ovrigel je ugovor, češ da si mora Angleška ohranjati odprto pot do Indije preko sueškega prekopa s tem, da ima obseden sueški prekop ter dejal, da je nevtralnost sueškega prekopa zagotovljena po pogodbah. Sklepal je: Egipt mora postati nevtralna država ravnotako, kakor je Belgija pod varstvom velevlasti. Kongres je sprejel tudi enoglasno resolucije s temi zahtevami Mladoegipčanov.

TURČIJA

si je pridobila v Rumunski zaveznico zoper grško zaveznico Bolgarijo. Ako bi Bolgarija napadla Turčijo in vdrla v Makedonijo, tedaj bi jo napadla za hrbtom od severa Rumunija. Sicer pa ta vest še ni prav verjetna.

Bolgarski kralj pa dela nasproti turško-rumunski zvezi s tem, da dela na zvezo Bolgarije, Grške, Srbije in Črne gore pod zaščito Rusije. Grška in Bolgarija sta se že sporazumeli za to zvezo balkanskih držav, druge se še niso odločile za to zvezo.

ČRNA GORA

je poslala v Rim k papežu posebnega odposlanca. Gre se za to, da se reši spor med papežem in Črno goro, ki je nastal radi tega, ker so bile v črnogorsko ustavo, ki jo je dal Črnogorcem pred kratkim časom sedanji kralj Nikolaj, sprejete neke določbe, ki so pa v nasprotju z določbami konkordata, ki je bil sklenjen med Črno goro in Vatikanom leta 1886. Papež je bil vložil radi tega kršenja konkordata protest. Ker se je pa želel kralj Nikolaj sporazumeti z Rimom, je pooblastil posebnega odposlanca in ga poslal k papežu, da reši to zadevo potom pogajanja, o čemur pa ni več dvoma. — Kakor znano, je umrl letos 24. sušca »primas Srbije«, barski nadškof Milinovič. Črnogorski kralj je obenem pooblastil za dogovore glede popolnenja nadškofijske stolice v Baru.

Zlata doba

Abstinentno gibanje v Krakovem.

1. maja 1910 se je slovesno blagoslovila zastava prve katoliške abstinentne zveze v Krakovem. Na praznik sv. Stanislava, škofa, 8. maja 1908 se je ustanovila abstinentna zveza kot poseben odsek društva poljskih rokodelskih učencev. Navdušenje je bilo veliko. Prekrasno zastavo so darovale poljske gospe. Na eni strani zastave je poljski grb, na drugi strani pa podoba čenstohovske Matere božje. Slovesnost se je vršila v piaristovski cerkvi ob 9. uri. Sveto mašo je daroval abstinent kano-nik profesor Marcel Slepicki, ki je koncem svete maše blagoslovil zastavo in navdušeno govoril pred 1600 rokodelskimi učenci. Pri slovesnosti je bila razna visoka gospoda, mnogi tovarnarji itd. Trije trakovi, ki jih nosijo zastavonoša in tovariša čez ramo, imajo napis: 1. Abstinentje — dika mladine; 2. Abstinentje — veselje Cerkve; 3. Abstinentje — podpora domovine.

Železniške nesreče. Čedalje več nesreč se dogaja na železnicah. Vsakemu je še v spominu strašna nesreča, ki se je zgodila na železnici pri Uherskem. Število železniških nesreč je čedalje večje v vseh deželah. Londonska trgovska zbornica je izdala lani statistiko o

nesrečah, ki so se zgodile leta 1906 na železnicah v Veliki Britaniji in na Irskem. Statistika kaže, da je število nesreč zelo poskočilo. Leta 1906 je bilo na vseh angleških železnicah 1109 oseb ubitih in 7212 ranjenih. Povprečno število nesreč v prejšnjih desetih letih je bilo 1143 mrtvih in 6631 ranjenih, torej 585 žrtev manj. Največ nesreč je v Ameriki. Tam je bilo leta 1906 ubitih 4157 oseb in ranjenih 6557. Vprašanje je, kaj je vzrok tolikim železniškim nesrečam? Gotovo je, da jih mnogo zakrivi alkohol. Po sodbi belgijskega železniškega ministra povzroči več ko polovico nesreč pijano železniško osebje. Na XI. mednarodnem protialkoholnem shodu (od 28. julija do 3. avgusta 1907) je bilo predavanj, da bi se vse osebje pri železnicah držalo opojnih pijač. Odgovornosti polna je služba železničarjev, kajti njim v varstvo je izročeno življenje in premoženje mnogih. Zato naj bi se v tej odgovornosti polni službi ne opijanjevali z alkoholom. Prav in pametno bi bilo, ako bi se železničarjem prepovedalo uživanje alkoholnih pijač. Seveda bi se moralo skrbeti, da bi se po vseh glavnih postajah mogle kupiti brezalkoholne pijače.

Visoka starost. V stoto leto svojega življenja je letos spomladi vstopil J. Johnson, ki je iznašel cement. S 16. letom je postal abstinent, tako da je sedaj nad 83 let, odkar ne pije nobene opojne pijače. Da je še vedno telesno in duševno čil, se ima zahvaliti abstineni. Občudovati moramo njegove duševne moči. Še pred meseci je spisal knjigo o zgodovini cementa. Njegova pisava je zelo lična, prav nič se ne opaža, da bi se mu roka tresla. Večino dneva še vedno posveča svoji trgovini. 87 let star se je začel učiti kolesarenja. Šele pred par leti je nehal kolesariti. Svoj prosti čas je pa porabljal za treznostno gibanje na Angleškem. Tu je torej dokaz, da si daljša življenje, kdor živi zdržno. Ljudje imajo vedno še tiste neumne nazore, kakor da le opojne pijače človeka krepčajo in mu daljšajo življenje. Ravno nasprotno je resnica. Če si abstinent, boš zdrav, krepak in zadovoljen.

LISTEK

Črna žena.

Zgodovin. povest. — Priredil Javoran.
(Dalje.)

Tako je pogosto tarnala uboga žena, žena, ki bi ji njena mladost morala obetati še veliko srečo, pa ji je namesto sreče že tako zgodaj vtisnila na čelo znake nesreče in žalosti. Oči so ji često zalivale solze, obraz ji je obledel. Zato so se njeni sorodniki po pravici začeli bati zanjo. — Ko bi se vsaj od kod zopet

prikazal Kroparski možek! Ta bi namreč skoro gotovo vedel kaj povedati o izgubljenem Bregarju.

Saj jim je vendar pripovedoval Anželjev hlapec, kako je v oni grozni noči srečal Kroparskega možka in njegovega čudnega, vojaškega spremljevalca, ki se je ob pogovoru o »črni ženi« obnašal tako nedoumljivo bolestno; iz tega so lahko sklepali marsikaj, pa nič gotovega in zanesljivega. — Pa še več: saj je vendar Štefuljček sam popolnoma določno izjavil, da natanko pozna »črno ženo«, takrat, ko je tako obupno proseče pozval Pušavca in Grahka, naj varujeta Zalko in njeno dete. In ker so vsi vedeli, da je Francetova usoda v zvezi s »črno ženo«, zato so vsekakor po pravici sklepali, da mora možek vsaj kaj natančnega vedeti o Bregarju, če ni bil nemara njegov spremljevalec v oni noči Bregar sam. Zato so iskali Štefuljčka in povpraševali po njem na vseh straneh.

Pri pogrebu Kroparskega možka je bilo rosno marsikako oko, zlasti pa je jokal ob njegovem grobu neki avstrijski vojak z dolgo, črno brado.

Pa zastoj; Kroparskega možka ni so mogli nikjer izslediti. Nekdo je pravil, da je možek padel v boju s Turki blizu Radovljice, a drugi so to vest zanikali, češ, da so ga videli še pred par dnevi, kako je tekel po skrivni stezici proti Špiku, a da ga ni mogel nihče nagovoriti, ker se mu je preveč mudilo.

Zalki ni bilo več prestajati v tako grozni negotovosti; zato je prosila svojega brata, naj stopi v Radovljico k državnemu zastopništvu in naj tam vpraša za Štefuljčka; tam morajo gotovo vedeti o njem kaj natančnega in gotovega. — Anželj jo je ubogal in šel takoj drugi dan v Radovljico po novice o možku. Vrnil se je še isti dan na večer. Novic je vsekakor prinesel iz Radovljice, a ne takih, ki bi mogle olajšati in lečiti Zalkino srce. Kroparskega možka

res ni bilo več med živimi. Padel je v boju s Turki. To se je zgodilo tako-le:

Takoj drugi dan potem, ko sta zagrebala Nigano, sta korakala Štefuljček in Bregar proti Radovljici, da bi videla, kam se mislijo Turki obrniti. Naenkrat jima prihitel nasproti urnih nog tuj vojak.

»Pozdravljen, prijatelj,« je nagovoril prišlec Franceta in mu kot staremu znancu segel v roko.

France je takoj spoznal svojega tovariša v najemniški četi, zato mu je prijateljsko odzdravil in ga vprašal:

»Od kod prihajaš sam? Kje si pustil gospoda Andreja in njegovo četo, ki je imela priti za nami?«

»Gospod Andrej Grajski je padel pod turškim mečem . . .«

»Andrej — dobri gospod Andrej — mrtev?!« je milo zastokal France.

»Da, mrtev je,« je nadaljeval prišlec. »Na Dolenjskem so našo četo dohiteli Turki in nas deloma razpršili, deloma poklali. Taki veliki moči se nismo mogli uspešno ustavljati. Med nesrečnimi je bil tudi naš poveljnik Andrej. Bog mu bodi milostljiv!«

»Bog mu bodi milostljiv,« je ponavljal Štefuljček in goreče molil za pokojnikovo dušo.

Ko so se še nadalje pogovarjali o neuspehih in nesrečnih dnevih, se jim je bližala po cesti precejšnja tolpa oboroženih mož in mladeničev.

»Maščevanje Turkom!« je kričal načelnik množice; »maščevanje!« »Krvava kosa« — dvigni se — Turkom v pogin!«

»Turkom v pogin — se dvigni —,« »Krvava kosa,« so ponavljali in se navduševali vsi.

»Maščevanje — smrt — pogin — turškim pesjanom!« je odmevalo od ust do ust! — —

»Da, maščevanje Turkom!« je ponavljal Kroparski možek, ki je takoj spoznal privržence in ude »Krvave kose« in videl njihov neupogljiv pogum, s katerim gredo v boj, da rešijo svoje brate, katerim še preti turški naval.

»Pridružimo se »Krvavi kosi!« je nasetoval možek, »in pojimo z njo nad Turke. Vedno sem se sicer bal »Krvave kose« in ji nisem popolnoma zaupal, ker so se mi njeni naklepi zdeli preveč drzni in nepremišljeni; a zdaj veljaj pogum! In tega ima še »Krvava kosa«; zato z njo nad Turke!« Možkov nasvet je obveljal in ko so se približali oboroženci, so se jim takoj pridružili vsi trije.

Tako so korakali bojovníki »Krvave kose« polni navdušenja proti Radovljici, da bodo tam izvedeli, kam so se obrnili Turki. Sklenili so namreč, da jim bodo sledili in jih zahrbtno napadli na kakem pripravnem, ozkem kraju. — Zdaj se je oglasil v prvi vrsti krepak in jasen, Štefuljčku že znan, mladeniški glas:

»V boj za svobodo sinov!
Dvigni, kosa se krvava,
da zasije dan ti nov
in še poznih vnukov slava!«

In v teh vrsticah je izrazil mladenič toliko navdušenja za boj zoper sovražnike svoje vere in pa toliko ljubezni in požrtvovalnosti za svoje brate, da se je vsem podvojil pogum. Zdaj so bile Štefuljčku jasne besede mladeniča, ki mu jih je govoril, ko ga je zadnjič slišal peti isto pesem: pristaš krvave kose se ne sme bati smrti; — zmagati ali umreti; — boriti se do zadnje kapljice krvi. — Zdaj je razumel njegov pogum in srčnost in tudi v njegovem srcu je zažarel pogum, kakor nemara še prej nikoli. — — —

V Radovljici so izvedeli, da so vsi Turki odšli proti Dolini. Takoj so odhiteli za njimi, da bi jih čim prej došli. In res, ravno pri Jesenicah, kjer se dolina začne zoževati, so naleteli na zadnje turške straže. Tako je dozorel v srcih voditeljev »krvave kose« sklep, zahrbtno napasti sovražnika, češ, Turki bodo mislili, da imajo za seboj veliko vojsko, in se bodo hoteli postaviti v bran ali pa bodo hoteli teči naprej. Mi bomo pa na en ali na drug način lahko pobijali posamezne vrste in tako ugonobili vso turško vojsko. — Kroparskemu možku ta nasvet ni posebno ugajal; toda tako so sklenili voditelji in tako je obveljalo.

Že je »krvava kosa« pokosila zadnje turške oddelke, tedaj pa se je obrnila njihova glavna vojska in se postavila v bran. Krepko in neustrašeno so se borili Blejci, a kljub temu so sovražniki kmalu dobili premoč, tako da je »krvava kosa« prišla v opasen položaj. A slednja vendar ni odnehala; drug za drugim so padali in kmalu jih je bila le še mala kopica: stari puščavnik s Kupljenka, Zemljan, oni mladenič, ki je tako navdušeno prepeval in še nekaj drugih. — Sovražniki so jih že obkolili od vseh strani in vsi so mislili, da so že zgubljeni, tedaj je pa naenkrat pridrvel Kroparski možek, ki je bil nekoliko zaostal, z nekoliko oboroženimi vojaki z Mužaklje in je z vso silo navalil na sovražnika. — Zdaj se je vnel ljut boj. Možek sam je udrihal po Turkih in pobil enega — pet in

še več — take moči bi naboglenemu možku nihče ne mogel prisoditi; — že se je preril do smrtnoutrujenih pristašev »krvave kose« in že je zagrabil za roko onega krepkega mladeniča — tedaj pa je njega samega prebodel sovražni meč in — Štefuljček je padel mrtev na tla. In skoro v istem trenutku so obležali še mnogi pristaši »krvave kose«.

Tako je padel junaške smrti Kroparski možek v boju s Turki pri Jesenicah. Nikdar ni iskal svoje koristi, ampak vedno je le drugim pomagal, druge reševal, in tako je bila tudi njegova smrt junaško delo za druge.

Vsi Blejci so visoko cenili Kroparskega možka, ker so vedeli, da je bistra glava, ki vé in zna pomagati v vsakem slučaju; ljubili so ga kot svojega očeta; zato ni čuda, da si marsikdo ni mogel misliti in verjeti, da jih je za vedno zapustil njihov najboljši svetovalec in pomočnik. Zato so se pa tudi razširile razne govorice, da se je možek prikazal zdaj tu zdaj tam, in ljudje so radi verjeli. Posamezni so celo menili, da je bil možek sploh neranjiv in da se mora kmalu zopet prikazati. Toda kakor so hrepeneli po njem in kakor so si ga še želeli — možka vendar ni bilo od nikoder več. Padel je v krvavem boju s Turki pod Mužakljo pri Jesenicah in njegovo srce, ki je tako goreče bilo za Boga, za cesarja, za domovino in za njegove rodne brate, je utihnilo za vedno. — Slava zato njegovemu spominu! — — — Tudi o »krvavi kosi« od tega časa naprej ni bilo več sledu.

Turki so odšli naprej po Dolini proti Koroškemu in pustili trupla na bojnem polju. Ta so pokopali domačini deloma na pokopališču na Jesenicah, deloma na Koroški Beli; med slednjimi je bil tudi Kroparski možek. Pri njegovem pogrebu je bilo rosno marsikako oko, zlasti je pa jokal ob njegovem grobu neki avstrijski vojak z dolgo, črno brado.

Anželj je izvedel v Radovljici samo dejstvo, da je Kroparski možek umrl

in da je padla tudi »krvava kosa«, brez natančnih podatkov o boju in nesreči; toda tudi to kratko poročilo je le povečalo Bregarici skrbi, strah in bojazen. Že prej se ji je vcepila v glavo misel — kakor svojčas Štefuljčku — da se je France najbrž zapisal »krvavi kosi«. Zdaj so jo novice, ki jih je prinesel Anželj, v njeni misli le še potrdile in strašno se je mučila uboga žena s slutnjo, da je v boju padel tudi njen mož. Jokaje je prosila brata, naj gre na Jesenice in naj tam poižve kaj natančnega o možu, ki je v oni strašni noči spremljal Kroparskega možka na Špiku. Anželj je šel zopet na pot in zdaj se ni vrnil pol tedna. Domov prišedši je pripovedoval sledeče: Kroparski možek je zadnje dni pred smrtjo veliko občeval z nekim avstrijskim vojacom najemniških čet, ki je nosil dolgo, črno brado in ki je bil vedno zelo pobit in žalosten. Nekoč sta oba nenadoma izginila. Čez štiriindvajset ur sta se pa zopet pokazala; vojak je imel vse objokane oči, možek se je pa držal zelo resno. Opazili so, kako je krošnjar skušal tolažiti vojaka. Kakor je bilo razvidno, sta morala biti že dalj časa znana in prijatelja; često so tudi slišali, da je možek vojaka klical z imenom »France«. In ko je možek umrl, je vojak žaloval za njim kakor za svojim očetom. Vojak pa ni padel v boju, ampak se je z nekaterimi drugimi tovariši umaknil nazaj proti Radovljici.

Zalka se tudi po tem poročilu ni mogla rešiti skrbi in dvomov. Naj bo-li cesarski vojak — njen mož — France? Kako in čemu pa je šel k vojakom? — Ni li to vse zmota, prevara — napačna sled?

Toda vse okoliščine so se tako natančno ujemale — in celo ime. — Ne, Zalka ni mogla več strpeti, hotela je gotovosti, jasnosti. Zato se je napolila sama proti Radovljici in če bo treba, še dalje, da se prepriča o resničnosti ali o ničevnosti svojih slutenj in domnevanj. Na poti jo je spremljal brat — Anželj. (Dalje prih.)

RAZGLLED PO DOMOVINI

Politiki brez vesti so liberalci zlasti, kadar se udeleže volivnega boja. Sedaj agitirajo z vso močjo v Beli Krahini za socialno-demokratskega učitelja Gangla. Udeležuje se te agitacije tudi nepotrjeni bivši ljubljanski župan Hribar. Ko so se za belokranjsko železnico zavzeli naši poslanci, se je zdel ta trud liberalcem smešen, češ iz tega tako nič ne bo. V dolgih člankih so v svojih listih trobili, da je vse pisarenje o belokranjski železnici prazno, ker ista ne bo nikdar stekla. V tem tonu

so pisali še vedno, ko je deželni glavar pl. Suklje odložil državnozbornski mandat. Za liberalne laži se naši poslanci niso zmenili in krepko pospeševali, da se zidanje železnice preje prične. Liberalci so uvideli, da pri Belokranjcih s takimi neumnimi lažmi ne opravijo dosti, zato so kar naenkrat zasukali svoje mnenje. Poprijeli so se nove laži in priznali, da je vprašanje o belokranjski železnici rešeno ugodno, a to le po prizadevanju liberalnih poslancev, klerikalci pa da so vedno stavili

tež železnici ovire. Takih lažij se mora poslužiti le stranka, ki se čuti popolnoma na robu propada. Gotovo pa je, da so bili ravno liberalci tisti intrigantje, ki so ovirali naše poslance pri njihovem delu. Da se je kljub temu vprašanje ugodno rešilo, se imamo zahvaliti edino le S. L. S., ki je šla svojo pot dela stanovitno naprej in se ni pustila ovirati od plačanih liberalnih hlapcev.

Razpor v stranki bi liberalci radi utajili, dasi dan za dnem vedno hujšo

napadajo stari mladine in mladini stare. Pravijo, ves razpor gre le za nekatere osebe, a ne za stranko. Mladini pa javno priznavajo, da se stranka maže in kličejo v boj proti starinom. Kako bodo razpor rešili ali mirnim potom s tem, da bodo še par mladinov izročili sodišču, ali pa z bojem na nož, kakor je »Narod« napovedoval, je njihova stvar, eno pa vidimo dognano v tem razporu: Liberalno stranko ne vežejo načela, ampak večji ali manjši vpliv posameznih vodilnih oseb. Ko se omaje zaupanje liberalcev v eno osebo, prične se majati cela stranka. Taka stranka pač ne more biti več nevarna mogočno organizirani S. L. S.

Velik liberalen agitator je Ribnikar, tudi novomeški okraj je že osrečil. Bil je urednik »Slov. Doma« in je za laži, ki jih je tam odkladal, vlekkel 20 K na teden. Dokler je naše ljudi obiral, je bilo vse dobro, ko se je pa spravil na dr. Tavčarja in Trillerja, se je pa urezal. Tožila sta ga in veliki poštenjak je dobil sedem dni zapora. Seveda je izgubil tudi oni tedenski zaslužek. Sklenil je, da liberalnim prvakom ne bo več časti kradel, ker so preveč občutljivi, drugim jo bo pa seveda še, dokler ga zopet kdo za ušesa ne potegne.

Ivan Hribar, bivši ljubljanski župan, ki ga ni hotel cesar potrditi radi njegovih čudnih potov na Rusko, hodi sedaj po Dolenjskem z Ganglom na shode. Bolj potrebno bi bilo za moža, če bi razjasnil kot župan, kako je ravnal z občinskim denarjem. V kratkem pride na dan, da je zabil pri neki ponesrečeni mestni stavbi do 100.000 K klavkoplavečalcem. V Ljubljani ni več mogoč, zato se usiljuje Dolenjcem, ki mu pa pokažejo vrata.

Mestno gospodarstvo v Ljubljani je bilo pod vsako kritiko. Dokler so bili liberalci neomejeni gospodarji na magistratu, ni prišlo v javnost, kako so ti Slovani pritiskali na žepe davkoplačevalcev. Vsa uprava je bila skrajno zavožena. Edina misel, ohraniti Ljubljano kot liberalno trdnjavo, jih je vodila. Stavbe, katere je postavilo mesto, so ponesrečene, šole so se oddajale brezplačno v najem liberalnim društvom, nastavljali so se uradniki na višje službe brez prave izobrazbe, »Mestni Dom« je bil na razpolago za politične shode, vseučiliški fond je pod Hribarjevimi županstvom zginit drugam itd. Celo »Slov. Narod« ne more tajiti škandaloznih razmer in vprašuje: »Koliko mesecev je moral prakticirati gosp. Adolf Ribnikar, da je prišel v 8. plačilni razred, katerega doseže državni uradnik akademik šele v 10 do 15 letih? Ta vprašanja v »Slov. Narodu« so pač odveč, saj so gospodje, ki so v najbližjem stiku z »Narodom«, sami odločevali pri oddaji služb, ali pa so morali igrati vloge pohlevnih klavkavcev.

Gangl sam obupa. Na shodu zaupnikov je povedal Gangl, da je bila liberalna stranka prepozna v novome-

škem okraju, da je »nevarno«, malo bolje bo zanj v belokranjskem okraju, kjer je rojak. Povedal pa ni, da Belokranjci nič kaj ne zaupajo imenu Gangl. Agitira in mogočno pravi: Bela Krajina Belokranjcem! Kaj pa, če bi isto rekli Novomeščani. Če bi tako dejali Idričjani, Gangl ne bi bil poslanec. Koliko so pa naredili v prejšnjih časih belokranjski oderuhi in frakarji za ljudstvo. Pač je pa res, da mora kandidat poznati Belokrajino in dež. odbornik Jarc jo pozna in vé, kaj Belokranjca boli in kje rabi pomoči. Povedal ni Gangl, da se je reklo na sestanku zaupnikov liberalne stranke, da stranka rapidno nazaduje, da je sam izvrševalni odbor v razpadu. In taka stranka bo reševala ljudstvo. Ne, rešila ga bo le V. L. S. Zanj pojdite v boj, volivci!

Izpred ljubljanskega okrajnega sodišča. Pred ljubljanskim okrajnim sodiščem so bili trije posestniki iz Rudnika obsojeni skupaj na sedem tednov zapora, ker je obtožnica trdila, da so govorili o učitelju Petriču, da je dal neki učenki dobro spričevalo, ker mu je nosila krače in klobase. Torej je prišlo na enega več kot 14 dni zapora, ker je razžalil učitelja. Adolf Ribnikar na sedem dni, ker je razžalil dva voditelja narodno-napredne stranke. Tako je liberalen učitelj več vreden, kot dva liberalna prvaka in pol.

Svarilo proti nakupu konj v Zagrebu. Na merodajnem mestu smo izvedeli, da je izvoz konj iz mesta Zagreba v Avstrijo, torej tudi na Kranjsko, radi tega prepovedan, ker razsaja v Zagrebu smrkavost konj in vranični prisad. Ker se oktobra vrši v Zagrebu javna razprodaja 300 do 400 vojaških, za vojaštvo ne več sposobnih konj ter se bržčas več strank iz Kranjske namerava te razprodaje udeležiti, opozarjamo dotične stranke na to prepoved izvoza, oziroma uvoza na Kranjsko.

Prodaja bukovih debel. Deželna vlada v Sarajevu bode prodala iz gozdnega okoliša Klekovača (Srnetica) 3000 bukovih debel. Pismene ponudbe je vpslati deželni vladi v Sarajevu do 19. novembra t. l., 10. ure dopoldne. Tozadevni razglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani na vpogled.

Polhov bo letos le malo, ker je bukvica prav slabo obrodila. Tudi želoda je bolj pičlo. Polhi so se letos vzlic še dokaj ugodni zimni in pomladi le prav slabo zaplodili, kakor da bi vedeli, da bo na zimo hrane primanjkovalo. V Gorjancih in ribniških ter kočevskih hribov, kjer so lešniki vsaj deloma obrodili, je pričakovati tudi več polhov. Polharji so se že začeli pripravljati za zanimivo poljšjo lov, kakšni pa bodo ti uspehi, nam pove bližnja prihodnost.

Dodatek k romanju v sv. deželo. Jurij Šenk, vulgo Mahek, veleposestnik iz Jezerskega (Seeland) na Koroškem je bil s svojim sinom Frančiškom Šenk, kaplanom na Černi na Koro-

škem tudi z romarji v sv. deželi. On je postal vitez velikega Križa sv. groba v Jeruzalemu. Pomožni škof v Jeruzalemu mu je podelil viteški udarec s sabljo Gottfrida di Bajlon. Šenk je moral sabljo sukati na vse strani sveta. On lahko nosi viteško uniformo, podobno naši častniški uniformi brez zvezd in sme nositi kakor vitez ostroge.

Ustanovitev nove obrtne zadrage. Dne 26. septembra so imeli v Ljubljani obstoječi sedlarji, jermenarji, tapetniki in izdelovalci posteljnin skupno posvetovanje glede ustanovitve obrtne zadrage. Po obširnem razgovoru se je sklenilo, da se naj ustanovi deželna zadruga omenjenih obrtov, to pa radi tega, ker je veliko jermenarjev in sedlarjev v okrajih na deželi, kjer ne obstoje obrtne zadrage. Važno je, da se jih priklopi že radi ureditve vajenskih razmer in pomožniških preizkušenj. Izvolil se je pripravljavni odbor treh članov in sicer g. Černe Ivan (načelnik), Leopold Šega in Šeber Franc, katerim se je poverila sestava pravil in se jih pooblastilo, da skličejo vse na deželi obstoječe sedlarje, jermenarje, tapetnike, in izdelovalce posteljnin na skupno posvetovanje. Prosi se, da bi vsi ti poslali svoj natančni naslov na pripravljavni odbor, da jih bode mogoče povabiti na skupni sestanek, ki se bode vršil v najkrajšem času.

Dalmatinske železnice. Dalmatinska poslanca dvorni svetnik pl. Vuković in dr. Tresić - Pavičič sta bila te dni pri železniškem ministru Wrbi na Dunaju, da se informirata o nameravanih zvezah z dalmatinskimi železnicami. Železniški minister je izjavil, da o novem projektu Knin - Novi ne more ničesar določnega izjaviti, ker se tozadevno še niso vršila pogajanja z ogrsko vlado. V splošnem pa je svetoval Wrba poslancema, naj se obrneta na ministrskega predsednika barona Biennertha, Baron Biennerth je dejal poslancema, da vlada z vnemo pospešuje zgradbo dalmatinske železnice. Kar se tiče proge Bugojno-Aržano, je povdarjal, da so tozadevna pogajanja že toliko ugodna, da se bo z grajenjem te proge začelo lahko v najkrajšem času.

Zanimiva operacija srca. Iz Moravske Ostrove se poroča, da je na zborovanju moravskih zdravnikov poročal primarij tatnkajšne bolnišnice, dr. Gürtigo, o neki zelo zanimivi operaciji srca. Bolnik, na katerem so izvršili operacijo, je bil nek mlad rudar iz Moravske Ostrove, ki so ga 30. aprila t. l. zabolli pri nekem pretepu v srce. Ker bi bila smrt v nasprotnem slučaju neizogibna, so ga takoj operirali in mu zašili srce. Rudar je ležal tri dni v popolni nezavesti, nato si je pa opomogel in čez šest tednov je odšel popolnoma zdrav iz bolnišnice. Preteklo je od tedaj precej časa, toda brez kakih težkoč opravlja svoj težki rudarski posel. Zanimivo je, da so izvršili operacijo na njem brez narkoze in so bolnika narkotizirali šele potem ko je po operaciji srca pal v nezavest, da se je operacijo dovršilo.

Gorenjske novice

g Tržiške novice. Umrila je na rožnvenško soboto pred svojim godom go-spa Marija Klofutar, soproga tovarnar-ja za črevlje. Bolehala je že nekaj let, a ves čas svoje boleznj je bila izredno potrpežljiva in udana v voljo božjo. Bila je res najlepši zgled in vzor vsem krščanskim ženam in materam v zdravju in boleznj. Ker je bila podpor-na članica društva sv. Jožefa, se je žen-ski odsek udeležil zelo številno njenega pogreba in ji zapel žalostinke ob grobu. Naj počiva blaga pokojnica v miru! — V Lomu je umrla v najlepših letih na porodu žena posestnika Žosa (Pehar-ca). Porodila je dva jako čvrsta dečka, sama pa je morala s sveta. Naj ji sveti večna luč! — V društvu sv. Jožefa je dva torka zapored predaval gospod kap-lan Čadež o pogubnem vplivu alkohola. Posledica predavanja je bila, da se je več članov odločilo odpovedati se vsakemu žganjepitju. Velika draginja vlada tudi v Tržiču. Zaslužek po tovar-nah je pičel, zlasti tožijo delavci v predilnici o slabem zaslužku, živež pa ja-ko drag. Soc. demokratje, ki imajo za delavstvo le polno sladkih besedi, zvr-ačajo vso krivdo na kmeta in na »klerikalizem«, dasi sami ne vedo, kaj je »klerikalizem«, vedo pa nasprotno zelo dobro, da se tudi kmetu v sedanjih ča-sih dobro ne godi. Toda rdečkarjem je prva in glavna stvar hujskati in neza-vedne ljudi loviti v svoje mreže. — Žen-ski odsek izobraževalnega društva je priredil v dvorani pri Basteljni dobro obiskano veselico s petjem moškega kvarteta in ženskega zbora ter dobro naštudirano igro: »Najc ta hči«.

g Iz Motnika. Malokdaj kaj izve-ste o nas, ker smo »na koncu sveta« — kranjskega. O važnem koraku h kr-ščanskemu napredku dne 25. septem-bra t. l. vam pa moramo vendar poro-čati. Ta dan smo ustanovili »Katoli-ško slovensko izobraževalno društvo«. Kako je bilo zaželjeno, kaže takojšen pristop 60 udov, samih krepkih mož in fantov, kar je za našo primeroma malo župnijo zelo veliko število. Pričeli bo-mo takoj s predavanji, odprla se bo kmalu knjižnica z nad 350 knjigami, časopise pa že itak pridno prebiramo, predvsem dragega nam »Domoljuba«. V odbor našega društva smo si izvolili sledeče može in fante: Franceta Ko-geja, župana, kot predsednika; drugi odborniki so pa: Valentin Hribovšek, usnjar in poštar, Franc Tomišek, Ivan Grabnar, Anton Mlinar, Karol Novak in Ivan Plahutnik. — Šestdeset-rica že vpisanih članov kličemo: Vsi dobro misleči može in fantje v dru-štvo, da nadomestimo in izpolnimo, kar smo zamudili v naši šoli, v kateri se deli reden pouk komaj kakih 22 let!

g Moravški Orel je razprostrl pe-roti. V nedeljo 25. septembra je prire-

dil prvo prirediteljev: govor, igri in petje. Fantje Orli so proizvajali novi, do se-daj še ne igrani igri: »Za dom med bojni grom« in »Sem, ali nisem, slovo pijančevanju«. Igralcem in pevcem vsa čast! Glavna uloga prve igre je bila v rokah našega vrlega, nadebudnega mladeniča-brata Ivana Groboljška, ki jo je mojstersko in nad vse ganljivo dovršil. Bratje Orli, Milan nam bodi zgled! Ni nam treba umirati za domo-vino, pač pa moramo mnogo, mnogo žrtvovati za dobro stvar. Le neustra-šeno po začetem potu; kar bomo v mla-dosti sejali, bomo v starosti želi. Glav-na uloga druge igre je izvalila obilo smeha. Takih pijančkastih Janezev je dandanes dovolj na svetu, spreobrnil se je pa do sedaj menda še samo naš v nedeljski igri. Bil je za nas res lep dan, čigar lepoto je še povečal prihod Orlov iz sosednjih Vač. To smo jih gledali Moravčani vrle brate, katere prav nič ne briga, če liberalni osel riga. Čast Vam, zavedni sosednji brat-je in srčna hvala! Poset Vam o priliki drage volje vrnemo.

g Iz Peške občine. Redkokdaj se oglasimo v Vašem listu. To pot pa se moramo nekoliko pohvaliti. Imeli smo 27. kimavca občinske volitve. Brez vsa-kega boja so izvoljeni sami vrli možje S. L. S. Agitacije bi radi strankarstva ne bilo niti treba. Tu ne poznamo libe-ralcev in političnih bojov, treba je bilo le nekoliko poagitirati zavoljo enotno-sti, da se glasovi niso cepili. Volitve so se vršile popolnoma mirno. Brez dvoma bo novi odbor delal za korist in napredek občine, da ne bomo pol sto-letja zadaj za drugimi občinami. Možje odborniki, vi ste gospodarji občine! Delajte ne samo zase, ampak v korist in blagostanje domačega ljudstva. — Dolžan ni samo, kar veleva mu stan, — kar more, to mož je storiti dolžan.

g Iz Sostrega se poroča: Nismo si-ccer napovedovali že dolgo prej okakem nameravane zidanju »Društvenega Doma«, pač pa poročamo sedaj, ko bo stavba že pod streho. Lahko pa bi bili poročali, a se nam ni zdelo vredno, kako so se gotovi ljudje, »prijatelji iz-obrazbe«, trudili na vso moč s svojimi pritožbami na vse mogoče oblasti, da bi bili preprečili zidavo stavbe, ker se jim zdi preveč klerikalna, a žalibog, ni se jim posrečilo. Stavba stoji na lepem prostoru blizu župne cerkve, dolga je 25 metrov, široka 10 m in visoka blizu 7 metrov. Pričelo se je s polaganjem temeljnega zidu na 80. rojstni dan našega presvitlega cesarja in ta teden bo pod streho. Vso čast in priznanje za-služita oba mojstra gosp. Pavčič iz Za-vogelj in gosp. Moškerc iz Bizavika, da sta vsak svoje delo tako hitro in lepo izdelala. Da sta pa ta dva mogla vse to dovršiti, se moramo zahvaliti žup-ljanom, ki so na razne načine pripo-mogli k napravi »Društvenega Doma«. V prvi vrsti se mora izreči zahvala vsem gospodarjem in gospodinjam, ki so darovali ves les zastonj. Tudi v denarju se je že nabralo čez 2000 kron.

Vsa hvala pa vsem možem in tudi že-nam, zlasti pa vrlim dekletom in fan-tom, posebno našim Orlom, ki so brez-plačno pripravili za zidavo ves materijal. Vsa čast jim, da niso poslušali onih, ki so zabavljali čez društvo, češ da ga ni treba in ne zmenili se za one, ki so morali mimo hoditi in s čmernim obrazom gledati, kako hitro raste stav-ba. Za silo bomo rabili že to zimo dvorano in eno sobo. Dolga bo pač ne-kaj ostalo, a z božjo in dobrih ljudi po-močjo se bo vse poplačalo. Za napravo odra bodo pa skrbeli fantje in dekleta. Dal Bog tudi svoj blagoslov novemu Domu, v katerem se bo zbirala mla-dina, da si na krščanski podlagi blaži in utrjuje duha in srce.

g Zgornji Bernik. Po pomoti je v poročilu o blagoslovljenju novega ga-silnega doma izostalo, da se je slavno-sti korporativno udeležilo tudi gasilno društvo iz K o m e n d e.

g Iz Stare Loke. Umrila je Mar-jeta Zagar, rojena Karlin, posest-nica na Kalanovšu v Stari Loki. Bole-hala je dolgo časa in je komaj doča-kala, da se je njen sin vrnil iz Jeruza-leva. Ker je rodbina splošno spošto-vana in je bila pokojnica vzgledna kr-ščanska žena, se je pogreba udeležilo lepo število duhovnikov. Pokopal jo je g. prelat A. Kalan. Naj blaga pokojnica počiva v miru! — Za novo zastavo Orla, ki bo blagoslovljena 22. oktobra, so da-rovali Jožef Zagar in Andrej Porenta po 10 kron, Ivana Bogataj 10 kron, ne-imenovana 10 kron, neimenovana 50 K. Vsem dobrotnikom: Bog plačaj!

g Dobrava pri Kropl. Naši sosednji Dobravci so se zadnja leta pričeli po-šteno gibati in kdo bi mislil, celo na-predovati. Tega šteti jim v zlo danes pač ne moremo, ker je čas napredka, a to, da napredujejo samo za toliko, kolik-or hočeta znana bratca, to je pa skoro sramotno za naše vrle sosede. Dobrav-ci so bili nekaj znanj kot pošteni; sa-mozavestni kmetje, ki niso poslušali vsakega svetovalca, tem manj pa takih, kot sta imenovana dva bratca. A se-daj? Eden zbira svoje udane bratce pri vinu v gostilni in jih tam »pilda«, kako naj sovražijo župnika, kako naj mu pi-šejo anonimna pisma itd. Drugi pa po-maga prvemu po najboljših močeh. Se-daj pa pridemo na zadnje dejanje teh dveh bratcev, ki še po svežem diši, t. j. predstavo in veselico, ki sta jo 17. t. m. priredila na Dobravi. Namen veselice je bil prvotno ples s srečolovom po temni noči..., drugič nagajati župniku s priredbo plesa ravno na žeganje, tretjič pokazati, da se ne samo kleri-kalne, ampak tudi napredne priredbe dobro obnesejo. Čisti dobiček je bil na-menjen za kmet. podružnico in popra-vo poti na Otoče, da bi si trudni in »trezni« plesalci ob poznih urah ne po-bili nosov. Do tu je vse pravilno, kaj ne, in celo hvalevredno, saj nameni so bili zelo plemeniti. A to kar hočemo da-nes pribiti, je, da so gg. prireditelji agitirali okrog naših za priredbo, češ, saj veselico je preskrbel gosp. župnik,

ki misli zidati kmečki dom. To slepenje se je širilo daleč naokrog in celo v Ribnem je širila to laž neka oseba. Veliko bi se zamoglo še navesti takih in hujših dejanj o naših bratcih, ki terorizirajo vrle naše sosede in jih ščujejo, naj se nikar ne udeležujejo verskih dolžnosti, naj se izbrišejo iz Marijine družbe ter izstopijo iz izobraževalnega društva. Žalostno je to, da dva učita misliti vse Dobravce in da vsi niso zmožni povedati jima odkrito, da iz te moke ne bo dobre pogače. S ponosom smo gledali dosedaj na trdne in značajne Dobravce sosedni farani in upamo, da bomo in še kmalu zopet rekli: »Spoznali so jih, zato so jih zapustili.«

g V Šmarci pri Kamniku je v nedeljo, dne 25. t. m. v društvenem domu predaval od deželnega odbora poslani sadjerski inštruktor za kranjsko deželo, gosp. M. Humek. V praktičnem razkazovanju in iz svojih lastnih izkušenj je gospod jako poljudno in lahko umljivo podučeval pozorne poslušalce, kako se ima ravnati s sadnim drevjem, z zrelim sadjem, za prodajo, za ohranitev in o pripravljanju sadja za mošt. Zlasti je gospod predavatelj povdarjal dvoje; prvič: da se sadje nikakor ne sme tresti, ker si s tem napravi sadjerejec dve občutni škodi: sadje se vse obtolče, da je kot tako polovica manj vredno za prodajo, drugič pa s pečlji odpadajo majhne vejice, koje bi v prihodnjem letu nosile sadje, ter se tako letina prihodnjega leta domalega uniči. — Drugo pa, da kdor dela sadni mošt, naj pazi, da bode sadje snažno in ne pride pri prešanju z železom v dotiko, zlasti pa naj se gleda na to, da mošt pokipeva na čistih vinskih drožih, ker le na ta način si napravite trpežni in okusni mošt iz sadja. — Najprisrčnejša zahvala gospodu inštruktorju za to predavanje. Bog dal, da bi rodilo obilo uspehov, ker ta panoga gospodarstva je pri nas jako zanemarjena. Dani se tudi v tem oziru.

Dolenjske novice

d Šmartno pri Litiiji. Na visoko stopinjo se je povzdignil naš preliti »Zvon«. Izurjenost in blaglasnost njegova se razlega v poznih nočeh v prekrasnem umotvoru: »Čuk se je oženil tralala, kembel bo odletel hopsasa.« — Kakor pripovedujejo, zbirajo naši naprednjaki za nove podplate »Ekonomu«, ker si je stare popolnoma strgal 8. septembra pri agitaciji za razobešenje zastav v čast gostom sokolom. Vendar je bil uspeh jako majhen; kajti celo Šmartno in Ustje je imelo le 9 zastav. Smo bili pač »klerikalci« lansko leto na boljšem. Ali je to znamenje naprednega mišljenja v Šmartnem? Kot posebno znamenje napredne omike v Šmartnem so občudovali gostje sokoli 8. septembra eno leto staro umazano liso na občinski hiši ter

pobite šipe na župnišču. Mislili so si: Šmarčani znajo pač več kakor mi. — Naši Sokoli »skupinarji« so bili grozovito razžaljeni radi zadnjega dopisa v »Domoljubu«. Radi bi zvedeli imena dotičnih, ki so napravili živo skupino na pesku. Njihovi radovednosti gotovo najboljšo postreže »kssokol Račko«. Čudni ptiči so postali naši Sokoli. Na dan svoje prireditve so, kakor slišimo, v Litiiji celo noč tulili, sedaj čujemo večkrat žvižganje in čukanje. Resno se bojimo, da zgube odslej vse človeške glasove. Potem bo pa zbirka ptic v ljubljanskem muzeju za eno vrsto ponočnih ptic bogatejša.

d Litiija. Dne 8. septembra priredil je litijsko-šmartenski Sokol že zdavno obetano svojo javno telovadbo. Napovedovali so stotine gostov, a našli smo jih v kroju samo okrog 80. Ne vemo, koliko so spili in snedli zjutraj do 5. ure naslednjega dne z naraščanjem vred — toliko pa vemo, da za »Sokolski Dom« ne bo preveliko ostajalo kljub temu, da se je tudi iz Vač pripeljala znana Blagajna, ki se zaničljivo smeje vsem šolskim zakonom. V spominu pa si bo morebiti ta dan najbolj ohranil načelnik našega Sokola, katerega so do dna duše vjezile napake pri telovadbi. Vendar pa bo morda vsled sokolske prireditve trpela Ciril in Metodova družba, ker je znano, da Litiščani morejo zdrževati le eno samo društvo, kakor kaže propad društva za varstvo otrok in zanemarjene mladine. — Čujemo, da nas zapusti davčni referent Golli in da pride na njegovo mesto dr. Laschan.

d Štanga. Povrnil se je zdrav in čil iz Jeruzalema načelnik g. svetnik Saje, ki je v Mrtvem morju obhajal svojo 70 letnico.

d Primskovo. Marijina družba se je ustanovila za dekleta. Dne 18. septembra je bilo sprejetih od č. g. dekana nad 30 članic.

d Iz trebanjske okolice. V dosedanjih dopisih se je premalo razložilo delo naših naprednjakov proti sveti veri. Naše ljudstvo hoče ostati verno in cerkvi udano, naši liberalci hočejo ljudi ob vero in zaupanje do duhovnikov pripraviti. Ta odločno protiverska gonja je posebno v naši okolici zelo razvita, če se tudi mnogi liberalci teh ciljev ne zavedajo. Da se vsem odprejo oči, jim bodi sledeče v dokaz povedano: 1. Nevera se najbolj širi po veri nasprotnih časopisih. Kdor take časopise bere, mora nazadnje ob vero priti. Pri nas imajo liberalci take časopise, jih razširjajo in dajo drugim brati, da bi se polagoma vsi navzeli protiverskega duha. 2. Sovraštvo do cerkve se kaže v zaničevanju služabnikov svete cerkve — škofa in duhovnikov. V tem so malokje več storili, kar spričujejo sledeča dejstva: 1. Ko se je knezoškof vračal iz birmovanja v Dobrniču, je bil napaden na postaji Velika Loka. 2. Ko je bila birna v Št. Lorencu, so ponoči mlaje podirali, luči ugašali, smrekicam vrhove strigli in na Veliki Loki

napravili tak sprejem, da se je potem v »Narodu« z veseljem sporočalo, da je bil škof v Št. Lorencu pod varstvom bajonetov zavoljo razjarjenega ljudstva. 3. Proti domačemu župniku, ki drugega ni zakrivil, kakor da je delal kolikor je mogel za dušno in telesno srečo faranov, so napravili gonjo, da je bilo groza. Namazalo se je župnišče in izpustila živina. Nazadnje so ga hoteli po vsej sili še spraviti nedolžnega v ječo zaradi hudodelstva. Šele takrat, ko je sam Ivan Bukovec prisiljen izjavil, da on ni nikdar naročil cestarjem kopati jarka, četudi je cestar rekel, da ga je ukazal, in izjavil, da sta na prošnjo učitelja Potokarja le nalašč nagajala župniku, je postalo vse očito. Najvišje sodišče je župnika oprostilo, ker je bila vsa gonja nalašč proti njemu uprizorjena. 3. Po gostilnah se toliko govori zoper duhovnike in pobožnosti, kakor nikjer drugod. Mnogi so vsled tega res prišli do prepričanja, da so jim duhovniki največji nasprotniki. 4. Začelo se je opuščati tudi velikonočno prejemanje svetih zakramentov. Nekateri mladi fantje sploh več ne gredo. Tu se kaže, kam moramo priti na ta način. Božji prst ni izostal. Nikjer jih ni toliko nenadoma umrlo. Letos je v Čatežu eden umrl. Žena ga je opominjala: »Slab si, daj se prevideti.« »Danes ne, jutri.« Umrl je nepreviden. — Drugi se je norčeval iz župnika: »Ali ne boste dali fajmoštru za štruklje?« Zgorel je in šel brez zakramentov v večnost. In v Št. Lorencu? Pred nekaj leti je eden utonil, vlani eden zmrznil, drugi si je zlomil vrat, tretjega je bil vol pobodel, četrti letos utonil itd. — Je to slučaj? Bog je še živ in se poteguje za svoje. Popolno brezverstvo je glavni cilj, če tudi ga vsi še ne poznajo. Kdor gre ž njimi voliti, se brezverstva udeleži in ga pospešuje. Kdor ostane doma, je ravno tako soudeležen vsega pohujšanja. Znano je tudi, da mnogi nasprotniki pošteno žive in izpolnjujejo svoje verske dolžnosti; torej ne spadajo v družčino, ki noče poznati nobene zapovedi in nobene spodobnosti. Kakšni bodo otroci, če se ti grozni nameni uresničijo? Kdor vse trezno premisli, ne more z nasprotniki skupaj hoditi.

d Sv. Križ pri Litiiji. V kratkem nas zapusti priljubljeni naš č. g. župnik Andrej Petek. Na njegovo mesto pride č. g. Iv. Lah iz Gore pri Idriji.

d Prežganje. Izobraževalnim društvom naše dekanije pridruži se v kratkem izobraževalno društvo na Prežganjem. Pravila so menda že vložena. Fantje in možje že težko čakajo ustanovitve prepotrebne družva.

d Prežganje pri Litiiji. Dne 18. septembra je predaval tukaj gospod deželni mlekarški nadzornik Legvart o živinoreji sploh in s posebnim ozirom na dobičkonosnost tudi o mlekarstvu. Navajal je, kateri so predpogoji zamlekarstvo, to je predvsem zadostna množina mleka; potem imajo kmetje stalne dohodke iz mlekarstva. Ustanovil se je

odbor, ki naj proučuje, kje naj bi se naredila sirarna, da bi bila v sredini in blizu Ljubljane. Najbolj pripravna bi bila vas Besnica, kamor bi se lahko nosilo mleko iz Javora, Janč in večina vasi iz Prežganja. Se bo kmalu videlo, če bo kaj iz tega, na vsak način pa bi bila ta naprava velika korist za kmeta.

d V Zvirčah se gotova mladina zbira v neki gostilni na način, ki ga ne moremo odobravati. Svarimo gostilničarja in prizadete, da naj bo tega konec. Ako ne, bomo zaropotali, da bo vsem po ušesih grmelo!

d Z železnice Trebnje - št. Janž. Nekemu sprevodniku na tej železnici bodi povedano, da bomo storili vse korake za njegovo odstranitev, ako se bo še v prihodnje tako surovo obnašal nasproti občinstvu, zlasti nasproti častiti duhovščini. Če to ne bo pomagalo, storili bomo druge korake.

d Splošen napredek na Vačah. Na naši strani napredujemo s svojim izobraževalnim društvom, ki zbira samo najboljše ljudstvo v svoj delokrog, napredujemo z Orli, kjer imamo že 23 krojev, mladeniči iz boljših hiš se pa še vedno oglašajo za pristop. Napredujemo tudi v tem, da se člani našega društva izobrazujejo in blažijo in se zlasti mladeniči doma in v javnosti lepše obnašajo. Napredujemo zlasti pri svoji ljudski hranilnici in posojilnici, ki ima vedno več prometa in veljave med ljudstvom. Saj pa tudi v naši posojilnici dobiš takoj po prvi maši, ni ti treba dati za pijačo in dolgo čakati. Če treba, gremo ljudem tudi druge čase na roko. Napredujemo pa tudi naši naprednjaki. Tudi oni probujajo ljudstvo. Če se v trdi polnoči kdo le noče prebuditi, pa lahko dobi kak kamen v okno. Ko so šli naši Orli v nedeljo 2. t. m. v Kandrše, je zopet Blagajne s svojimi trobentači trobil. Ljudstvu nenavadno hitro oči odpirajo. Sedaj že marsikdo ve, da so naprednjaki hudobni in zabiti. Hudobnost se je zlasti pokazala, ko so od Marsa, Martinčevke in še kakega drugega reveža v posojilnici denar terjali, ki jim ga dali niso. Če je blagajna premalo polna, naj sami za to skrbe! Neumni so pa tudi dovolj. Ali je bilo res treba s tako rečjo iti na solnce in celemu svetu kazati, kake so razmere v napredni posojilnici? Ali niso mogli takoj iz rezervnega zaklada došteti tiste stotake, ki so jih pogrešali? Naj rečejo sedaj ljudstvu, kar hočejo, mi že vemo, koliko ura bije in koliko se liberalcu verjame. Tudi to bo malo pomagalo, če Blagajneti odvržejo in penzionirajo. Ko bi se to pri nas godilo, bi že zdavnaj morali nehati. Premeten je samo še Blagajna. Bolj pametne in imenitne pa še ni pogruntal, kakor s tem, da je v Glažarjevem hlevu napravil zavetje svojim kaveljnom, ki še samo v hlev spadajo.

d Stari Kot (Draga). — Zakopali smo občespoštovanega moža Ivana Troho. Umorila ga je neizprosna jětika. Bil je eden najzavednejših in najodločnejših borilcev zoper nasilstvo Nemcev.

Krepko se je ustavljal prodiranju nemškega duha v naši občini. Dosledno je vračal nemške razglase ponemčene naše občinske uprave, pogumno vlagal razne pritožbe — čeprav največkrat zaman, kot pri nas vsi slovenski ugovori — ukloniti se ni dal. Kot zavednega Slovenca ga je nemška stran sovražila, mu odrekala občanstvo in domovinsko pravico, čeprav je dokazal, da njegov rod stanuje tu že od leta 1790. Še miru v jami bi mu težko privoščili ti ljudje, ako bi še tja sezala njih oblast. Počivaj v miru, dragi prijatelj, v grudi slovenski, za katere pravice si se boril. Tvoj odločen duh pa naj vžiga Tvoje potomce, sovaščane in vse dragarske Slovence k odločnosti, vstrajnosti in narodni zavednosti. Bodi ti lahka zemlja domača!

d Loški potok. Izrednega pridigarja je imel eno prejšnjih nedelj v septembru naš Janez Cigara. »Revež sem«, si je govoril »in Bog ne bo tako zameril, če grem tudi v nedeljo v gozd, da si zaslužim par krajcarjev. Pozimi ne bo zaslužka, si moram zdaj kaj prirediti, bom pa po poti rožen venec zmolil.« V takih mislih in tolažbah se je mož v nedeljo dopoldne podal v goščo, da bo tam skladal nacepljen les. Med potjo mu je misel le bolj uhajala na brata Frakelj, ker s tem se Janez rajši družil kot z Molkom. Z najboljšim namenom začne skladati prvi kup zamišljen v zaslužene krajcarje. Kar naenkrat ga zdrami grozen šum in lom. Janez Cigara se obrne z butaro na rami in ugleda pred seboj velikega kosmatinca medveda. Prvi hip mu kri in sapa zastane, ker te nesnage pa še ni srečal. Poloti se ga misel, da ga sam tist iz pekla preganja, ker skruni nedeljo. Ko se kosmati stric zgane in približa, se šele zave silne nevarnosti. »Zdaj pa vidim, da je Gospodov dan,« zavpije sam sebi, vrže butaro proč, in jo pobriše urnih krač, česar J. Cigara ni vaju, proti bližnji vasi. Tako menda še ni kazal svojih petá, kot na ta Gospodov dan. Rad pove svojo prigodbo in sam prizna: Medved me je spomnil, da je Gospodov dan, na tak dan me ne silite več v gozd. Tako dobro si je zapomnil pridigo kosmatega strica Janez Cigara. Dobro bi bilo, da bi se tako uspešni pridigar marsikje približal prav do cerkvenih vrat, bi marsikje našel več nedeljskih Janezov Cigar.

Notranjske novice

n Vrhiške novice. Mlekarska šola je zaključila svoj petmesečni tečaj dne 15. septembra. Učencev je bilo 15, in sicer 8 iz Kranjskega, 6 iz Primorskega in iz Peterburga ruski ljudski učitelj g. Circof. — Sedaj se mu di na Vrhniki ruska gospodična V. H. Andrejeva, doma s Kavkaza. Dovršila je že višjo gospodinjstvo šolo v Peter-

burgu. Na Vrhniki proučuje za sedaj praktično delo v mlekarni, pozneje pa si hoče natančno ogledati poduk na vrhniški gospodinjstvi šoli. Tu ostane pet mesecev. — Dež. odbor otvori v kratkem na naši mlekarski šoli štiritedenski tečaj za izobrazbo živinorejskih instruktorjev. — Nesrečne smrti je umrl 25. septembra na Lesnem Brdu neki Miha Vidmar iz Bevk. Nekoliko vinjen je zadremal na vozu, v katerega je bil vprežen osel. Ko je mož spal, zavozila je živalica voz v cestni jarek. Voz se je prebrnil. Mož je tako nesrečno obležal, da je na mestu umrl. — Hranilnica in posojilnica se je s 1. oktobrom preselila iz »Društvenega doma« v kaplanijo, kjer se bo v pritličju uradovalo ob navadnih urah. To naj blagovoli občinstvo vzeti na znanje. Pa še nekaj! Iz dveh krajev nam poročajo, češ, da par domačinov-vaščanov prigovarja ljudi, naj ne hodijo v rajfajzovko ter naj dvignejo svoj pri njej naloženi denar! Pravijo, da je rajfajzovka sedaj nepotrebna. Začudili smo se, ko smo slišali to. »Rajfajzovka je zdaj nepotrebna!« Tako govori kmet, pa še celo pristaš naše stranke hoče biti! Če bi liberalci govorili kaj takega, bi se ne čudili. Rajfajzovka je potrebna; potrebna tudi v sedanjih razmerah! To povdarjajo celo možje, ki niso nič v zvezi z našo hranilnico! Rajfajzovka je tako potrebna, da bi jo morali ustanoviti danes, ako bi je ne imeli. Potrebna ni morda slučajno le za Vrhniko; tudi v vsakem drugem kraju bi bila istotako živo potrebna. Čemu torej ljudi begati! Rečemo: če se dobi kak obrtnik ali kmet, ki bi begal ljudi proti tej pravi kmečki posojilnici, naj ve, da pljuje v svojo lastno skledo — on, kakor tudi tisti, ki se lahkomišelnost vse- de na te limanice!

n Slov. katol. izobraževalno društvo na Uncu je pričelo po dneh poletnega počitka zopet z izobraževalnim delom. Sklenili smo, da bo imelo društvo to zimo, če le možno, vsak mesec drugo nedeljo poučno predavanje. Za oktober in november smo že dobili dobre predavatelje. Ker nam je treba najbolj gospodarskega pouka, zato bomo skušali vsa predavanja urediti v tem pogledu in tako ustvariti podlago za novo stanovsko društvo, ker tako zahtevajo naše kmečke koristi. Mislimo namreč, da se morajo iz našega društva počasi roditi še druga društva v podporo in napredek kmečkih koristi. Taka društva so bila pri nas že davno potrebna, pa ni bilo nikogar, ki bi bil prav začel in izpeljal. In tako smo zastali v kmetijskem in drugem gospodarskem napredku daleč za drugim krajem. Zdaj, ko imamo vsaj izobraževalno društvo, lahko slišimo katero pametno besedo, kako bi si pomagali in česa nam je treba. Zdaj vidimo, da brez pouka in edinosti ni mogoče nič rednega in dobrega za vse napraviti. Vemo, da so drugod za društvo ugodnejše razmere, a mi tudi vemo, da bo

naše društvo napredovalo od leta do leta, če bomo člani trdno skupaj držali in društvo po svojih močeh podpirali. Nasprotnikom in vsem, ki nas še ne zaupno po strani gledajo, pa bomo ravno s svojim delom in svojo edinostjo ter požrtvovalnostjo pokazali, da se ne strašimo težav. Naj zabavljajo, mi jim pustimo to veselje, mi pa gremo naprej, da jih pustimo daleč zadaj. Dasi naša knjižnica ni velika, pa je pokazala, da je bila nujno potrebna. Prebralo se je tekom pol leta, odkar društvo obstoja, okrog 550 knjig. Zlasti ženske so pridno prebirale, a tudi nekateri fantje so se postavili. Najbolj pa se je neki petnajstletni deček, ki je prebral v štirih mesecih 41 knjig! To je najvišje število, ker drugo najvišje število je 33, ki pade vse na nekatera dekleta. Splošno moramo pohvaliti člane bravce in bralke, ker se jih je do 70 odstotkov posluževalo knjižnice, tako da je prišlo tekom prvega polletja na člana 9, na bravca in bralko posebej pa 15 knjig. — Ker obstoja v vasi tudi liberalna knjižnica, ustanovljena proti naši in so jih ljudje tudi tam jemali, smemo trdit, da se je po ustanovitvi našega izobraževalnega društva prebralo toliko knjig, kot poprej niti v desetih letih ne. Le žal, da društvena knjižnica ne more postreči tako, kot bi radi. Za letošnjo zimo smo naročili zopet nekaj knjig, ker bodo nekateri imeli še premalo knjig. Pa so govorili, da društva ni bilo treba. Lažnjivi preroki, pojte rakom žvižgat, pa ne zabavljat proti društvu, da ga ni bilo treba, ker da samo prepričala. — V nedeljo, dne 9. t. m., bo predaval v slov. katol. izobraževalnem društvu na Uncu živinorejski inštruktor iz Selc g. Krištof. Ker nam je gospod državni in deželni poslanec dr. Zitnik na shodu zadnjič povedal, da bodo kmetje dobili državno in deželno podporo v živinoreji in v vsem, kar je ž njo v zvezi, le tedaj, če ustanove živinorejsko zadrugo in bodo njeni člani, zato smo povabili gospoda živinorejskega inštruktorja, da nam pojasni vsa vprašanja, ki so v zvezi s tako zadrugo, ker mislimo tudi v naši občini ustanoviti tako zadrugo. Saj gospodarjev je že na Uncu samem toliko, da lahko ustanove živinorejsko zadrugo, mislim namreč takih, ki se res brigajo za svoj napredek in imajo dobro voljo dvigniti svoje gospodarstvo. Če pa bi bilo premalo gospodarjev na Uncu, pa povabimo še one iz Glivic in Ivanjega sela. Najboljše pa je, če napravimo vsi gospodarji občine Unec-Rakek-Ivanje selo-Glivic skupno zadrugo. Čim več članov ima zadruga, tem več bo delala in dosegla. Potrebe pa so v naštetih vaseh enake. Pa tudi najlepše je, če gospodarji skupaj drže, ker tudi drugi stanovi skupaj drže. Ako ustanovimo tako zadrugo, potem upamo mnogo napredka pri vseh združnih članih. Naš kraj je najbolj sposoben za živinorejo, a živino je treba zboljšati, z njo pa tudi — pašnike in hleve. Zdaj, ko dobimo dobro pitno vo-

do, se spodobi, da uredimo vse tako, da bo počasi naša občina prva med notranjskimi. Če res hočemo, pa tudi bo — počasi namreč, kadar poprimemo naši mladi gospodarji.

n **Borovnica.** Pred dobrim tednom smo dobili na Pakem dva nova zvonova, ki jih je vtila tovarna Samassa v Ljubljani. Sedaj ima cerkev na Pakem štiri zvonove, izmed katerih tehta največji 547 kg. Za podružnico že precej lep zvon! Daroval ga je g. deželni poslanec Anton Kobi na Bregu. Iz Ljubljane smo jih pripeljali na lepo okrašenem vozu, ki so ga okrasile domača dekleta. Zložili smo jih srečno z voza in drugi dan smo jih dvignili v zvonik, od koder sedaj oznanujejo slavo božjo in vabijo in opominjajo ljudi k molitvi.

n **Vipava.** Člani podružnice »Slovenske Straže« se naprošajo, da plačajo članarino za tekoče leto; redni 1 K, podporni člani 50 v. Novi člani se lahko zglašujejo istotako pri podpisnem. — Silvester Jan, t. č. blagajnik.

n **Iz št. Petra na Krasu.** Ustanovitev Orla, prvega v postojnski dekaniji, vrši se v št. Petru v nedeljo dne 16. oktobra popoldne po večernicah ob pol 4. uri v posojilnični hiši. K shodu so povabljeni prijatelji izobraževalnih društev, tako domači, kakor tudi iz sosednjih župnij.

n **Čuden slučaj.** V Trnju je pokopal novi g. kurat prvega moža, ravno očeta onega fanta, radi katerega je bilo toliko hrupa spomladi po liberalnih časopisih. Prejšnji gospod kurat kaznoval je nekoliko dečka, vsa stvar je bila prav malenkostna, a vendar so proglasili g. Železnaya kar za ubijavca in vso zadevo spravili pred sodišče. Splošno mnenje je, da je gospod zapustil Trnje ravno radi tega slučaja. Kdo bi res prebival med takimi, ki ga za ves trud in skrb, ki jih ima ž njimi, za hvaležnost še tirajo pred sodišča! Gospod je odšel v novo župnijo in 14 dni po njegovem odhodu pokoplje novi gospod kurat onega moža. Kolikor je zakrivil mož, je že dal odgovor! Gotovo pa je, da imajo ta slučaj na vesti gotovi hujskači.

n **Občinske volitve** so bile dne 27. septembra na Gočah. Zmagala je S. L. S. na celi črti. Liberalci so se pripravljali, da naskočijo drugi razred, a ko so videli, da bi doživeli le blamažo, so ostali rajše doma. Je bilo tako pač tudi boljše zanje. Zelo moramo pohvaliti okoliške volivce iz Erzelja in Manč, posebno pa iz Branice. Tako so se zavrhile že tretjo dobo občinske volitve brez boja na Gočah, v nekdanji liberalni domeni. Liberalizem med poštenim ljudstvom nima obstanka.

n **Iz Erzelja.** Že dne 31. marca so se vršile pri nas občinske volitve s porazom liberalcev, toda liberalci, ki so imeli celo volivno komisijo v svojih rokah, so rekurirali proti volitvi, da podaljšajo še nekoliko svojo vladno. O usodi rekursa pa še danes nič ne vemo. Ali je od c. kr. okrajnega glavarstva v Postojni tako daleč, da tako

dolgo ni rešitve? Morda pa leži rešitev rekursa pri gosp. županu? V tem slučaju naj skrbi okrajno glavarstvo, da pride vendar že enkrat na dan rešitev. — V našo prijazno vas, ki nudi po celi vipavski dolini in daleč dol po Goriškem in na Kras lep razgled, zahajajo radi tuji, posebno Tržačani. Tudi v cerkev pridejo, kadar imamo službo božjo, pa menda le bolj iz radovednosti. Priporočamo jim, da se v cerkvi dostojno vedejo ali pa naj ostanejo zunaj.

n **Umrli** je dne 30. septembra v Mančah daleč naokrog znana in splošno priljubljena gostilničarka Helena Furlan v 76. letu življenja. Bila je poštna žena, vzorna krščanska mati in skrbna gospodinja, najboljši dokaz temu je bil veličasten pogreb. Naj v miru počiva!

n **Geometer Bojc iz Vipave** je določil za občino Goče uradne dneve ravno ob splošni trgatvi, ko imajo ljudje največ dela, ki se ne dá nikakor odlagati. Kljub temu, da mu je te okolnosti gospod župan pojasnil in ga nujno prosil, naj odloži uradne dneve vsaj za teden dni, tega ni hotel storiti, češ da je načrt uradovanja odobren od finančnega ministrstva in finančne direkcije in se ne dá nič predrugačiti. Mi pa pravimo, da bi se moral gospod geometer ozirati na razmere; saj je vendar načrt za uradovanje sam napravil, če ga je tudi morda res potrdilo samo ministrstvo. Kaj pa, če hoče gospod Bojc le šikanirati goške »klerikalne« posestnike? Mi pa mislimo, da je uradništvo zaradi ljudstva in ne narobe in da se bodo o tem prepričali tudi razni liberalni gospodje uradniki, za to bo že skrbela S. L. S.

Iz raznih krajev

ŠTAJERSKO.

V Trbovljah se bodo vršile koncem letošnjega leta občinske volitve. Že sedaj se začnejo lasati štiri stranke za gospodarstvo v občini. Liberalcem bo slaba predla, ker so razdvojeni. Ena stran se nahaja v Trbovljah, druga pa pod komando znanega Roša v Hrastrniku. Poleg teh želijo priti v odbor nemčurji ali takozvana industrijska stranka. Soc. demokrati so že izgubili mnogo pristašev. Govori se, da nameravajo skleniti Roš z rdečkarji kompromis in jim prepustiti tretjino mandatov. Lepo narodnjaštvo!

Napad mariborskih vsenemcev na slovensko šolo v Leitersbergu - Karčovi ni se je izjalovil. Oba nadučitelja slovenske in nemške šole sta agitirala več dni od hiše do hiše, da bi v slovensko šolo prišlo čim manj otrok. Stariši so ju sicer poslušali, a ubogali niso. V vse razrede te važne ljudske šole je vpisanih več slovenskih kot nemških otrok.

Imate li bolečine?

Revmatiške, trganje, glavobol, zobobol? Ali ste si jih nakopali na prepihu vsled prehlajenja? Poizkusite vendar bol lajšajoči, zdravilni, krepilni Feller-jev fluid s z. „Elsafluid“. Ta je res dober! To ni samo reklama! Dvanajstotnica za poskušnjo 5 kron franko. Izdeluje lekarnar Feller v Stubici Elsatrg št. 16 (Hrvatsko).

2894

Za kratek čas

UGANKA.

Urban Alič.

(Enozložna beseda.)

Človeštvu je že stara znanka, katero ti pove uganka; kjerkoli bivajo ljudje, povsodi se je vsi boje. Saj je pa tudi moč nje taka: če bi vse močne skupaj spravil, nihče ne bi se zoperstavil, ker vžene vsakega junaka; bogatev stan spreminja, a tudi revnih se spominja, če si učen ali bedak, nečisljan ali pa veljak, naj ženska je ali možak, goljuf ali pa poštenjak, vse plemenite in prostake, jezika, ljudstva, vere vsake, vse zdrave, proste bolečine, še bolj bolnike in trpine obisk njen nikdar ne zgreši, a marsikomu ne vgodí! Lí veš, kdo znanka čudna je letá, kedó mi nje ime izdá? —

Mnenje gospoda dr. Fr. Slavika v Zdicu.

Gospod J. Serravallo!

Trst.

Po treh letih praktičnih preizkusenj, si dovoljujem naznaniti Vam, da sem dosegel z Vašim Serravallovim Kina-vinom z železom jako dobre uspehe, posebno pri oslabeledih in bledičastih otrocih, in da ga od takrat ponovno pripisujem.

Zdic, v decembru 1909.

Dr. Fr. Slavik.

Pljučne bolezni

oslovski kašelj, katara, influenco, škrotulozo zdravijo mnogi zdravniki s

SIROLIN „ROCHE“

Zahtevajte izrecno v vseh lekarnah SIROLIN izvorni zavoj „Roche“ po 4 K steklenico in zavrnite manjvredne ponaredbe. (Zdravniški predpis.) SIROLIN „Roche“ je na mnogih klinikah za pljučne bolezni v stalni rabl. Sirolin brošure II zastonj in poštine 75 prosto od

F. Hoffmann - La Roche & Co., Dunaj III/1, Neulinggasse 11.

NESTLÉ-JEVA moka za otroke

Popolna hrana za dojenčke, otroke in bolnike na želodec.

Vsebuje pravo planinško mleko.

Škatlja K 1.80 v vsaki lekarni in drogeriji.

Kašljajoče osebe opozarjamo na oglas o Thymomel scillae, to je preparat, katerega večkrat zdravniki priporočajo.

Od splošne draginje nezadeta je ostala najfinejša izmed vseh žitnih kavnih vrst, namreč Franckova Perlro. Ta priznana izborna vrsta se dobiva pri vseh gg. trgovcih po 1/2, 1/4 in 1/8 kg po prejšnjih cenah. — Svarilo pred ponaredbami in nujna prošnja, da naj se le originalni zavoji z imenom »Franckov Perlro« in s tovarniško znamko »kavni mlinček« sprejemajo.

Mi nočemo imeti glavobola, zobobola, trganja, bodlajev, revmatične bolezní v hrbtu in mišicah. Mi uporabljamo Feller-jev fluid s znamko »Elsafluid«. Dvanajstotnica za poskušnjo stane samo 5 kron franko. Želodec utrdijo, pospešijo prebavo in izborno učinkujejo Feller-jeve odvajalne Rhabarbera-kroglice s znamko »Elsa-kroglice«, šest škatljic franko 4 krone. — Dobe se od E. V. Feller-ja v Stubici, Elsa trg št. 16 (Hrvatsko).

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Praga, 27. sept.: 35, 47, 88, 23, 33.

Dunaj, 1. oktobra: 11, 9, 75, 4, 35.

Gradec, 1. oktobra: 81, 79, 70, 38, 90.

Išče se deklica v starosti od 14 do 16 let, zdrava in poštena, katere bi imela veselje do domačih del in do male kupčije. — Ponudbe naj se pošiljajo na upravništvo „Domoljuba“ pod šifro: „Poštenost“ št. 24, do 15. t. m. 2819

2 čevljarska pomočnika

za trajno delo sprejme takoj Anton Verbič, čevljarski mojster, Smlednik pri Medvođah. 2817

Nek voznik je zgubil od Borovnice do Horjula nov vreden 20 K. Kdor

siv koc ga je našel, naj to proti primerni nagradi naznani upravništvu „Domoljuba“. 2838

Dr. Demeter vitez Bleiweis - Trsteniški

strokovni zdravnik za notranje bolezni in bolezni v nosu in vratu

ordinira odsihdob na Kongresnem trgu 15 (nasproti nunske cerkve).

Perilo

Pijite po cenike od perila za gospode, dame in otroke, preprog in po vzorce od plistenega blaga na tkalnicu in tovarno perila

Oswald Lellek, Toplice Beograd (Češko).

dobite iste s povratno pošto

Zastonj!

6 belih

rjuh, zelo debele in zarobljene po 2 m K 14,- po 2 1/4 m K 16,- iz domačega lanenega platna po 2 m K 18,- po 2 1/4 m K 20,- razpošilja franko po celi Avstriji narodna veletrgovska hiša

R. Stermechl v Celju.

Iz konkurz- ne mase

1600 komadov kompl. vel. rjuh iz samostan platna, redna cena K 2-90, sedaj K 1-90; 870 komadov volnen. odej, zelo tople, redna cena K 4-90, sedaj K 2-70; 675 m rumbar. platna 82 cm šir. redna cena 95 v, sedaj 58 v; 560 kom. živan. odej, ra-dežih z belo ali barv. podlogo prej K 7-50, sedaj K 5-50; 4000 parov Lama nogavic, redna cena 90 h, sedaj 55 v; 960 m tirolskega damskega lodna redna cena K 2-90 sedaj K 1-50.

Kaufhaus zur Südbahn

Gradec, Annestr. 68/7.

Nepriumno se vzame nazaj, zamenja ali denar vrne. — Nad 20 K poštine prosto. 2812

Tečaj za trgovsko vedo. Frid. Mesterja imejit, slovite preko evrop. meje znane trg. akad. Lipsko. 12 do-centov. Prospekt zastonj.

JOSIP JANKO

urar v Kamniku
priporoča velike zalogo žepnih in stenskih ur, budilnic, verižic, ystajnov, uhanov, brožev, kakor tudi vsakovrstnih očaj po zelo nizki cení. Razpošiljanje blaga na vse kraje sveta. Ceniki na razpolago. 2896

Trpela dolgo let!

Zahvaljujem se lepo za Vaše izborno sredstvo proti trganju in revmi, ki je tako pomagalo moji ženi, ki je toliko let trpela na trganju in revni in porabila vsa mogoča zdravila in kopeli, a vse zaman. Le Vaše izborno sredstvo je pomagalo. Se enkrat iskrena hvalat Jos. Ludwig. plavalni učitelj, Fischau (Nizja Avstrija). — Sredstvo se dobiva po K 6,- pri

Karl Remmelu, Landshut 109 (Bavarsko.)

50 kron plače na teden ali 50-60% provizije

dobi vsak, ki prevzame razpečavanje mojih svetovnoznanih in brezkonkurenčnih ščitkov in predmetov iz aluminija, med istimi zadnje novosti in brezkonkurenčni bojični predmeti. Zastopstvo je tudi kot postranski zaslužek. Blago je iz aluminija in se lahko razproda. Pojasnilo in vzorec zastonj. Nihče naj ne zamudi prilike, da zahteva, pojasnila. Dopisnica zadostuje.

Naslov: 2834

Anton Hruby Müglitz, (Moravsko).

Poglejte sem! Obhajilni prt

Svileno svitel, vel. 130 x 160 cm trpežno realno blago. V sredi vtkana sv. večerja, okolu slike iz Jezusovega življenja. Cena le 8 K. Dva komada se pošljeta franko. Veliko novih naročil dokazuje veliko priljubljenost blaga. Zamena dovoljena ali denar nazaj ako gorenji podatki niso resnični. Josip Steidl, Pleschnitz, pošta Ulitz, Češko. 2536